

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäinen turvallisuus | Sisäministeriön julkaisuja 2019:16

Ankkuritoiminnan käsikirja

Moniammatillinen yhteistyö nuorten
hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten
ennaltaehkäisemiseen

Sisäministeriön julkaisuja 2019:16

Ankkuritoiminnan käsikirja

Moniammatillinen yhteistyö nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen

Sisäministeriö

ISBN PDF: 978-952-324-256-2

Viittaaminen: Moilanen T, Airaksinen M & Kangasniemi M. 2019.
Ankkuritoiminnan käsikirja. Moniammatillinen yhteistyö nuorten
hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen.
Sisäministeriön julkaisuja 2019:16.

Taitto: Taina Ståhl
Helsinki 2019

SISÄISEN TURVALLISUUDEN RAHASTO
– POLIISIYHTEISTYÖ, RIKOLLISUUDEN
EHKÄISEMINEN JA TORJUMINEN SEKÄ
KRIISINHALLINTA
Euroopan unionin tuella

Kuvailulehti

Julkaisija	Sisäministeriö	27.3.2019	
Tekijät	Tanja Moilanen (Itä-Suomen yliopisto), Matti Airaksinen (Poliisihallitus), Mari Kangasniemi (Itä-Suomen yliopisto)		
Julkaisun nimi	Ankkuritoiminnan käsikirja		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sisäministeriön julkaisuja 2019:16		
Diaari/hankenumero	SMDno-2017-533	Teema	Sisäinen turvallisuus
ISBN PDF	978-952-324-256-2	ISSN PDF	2490-077X
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN 978-952-324-256-2		
Sivumäärä	80	Kieli	suomi
Asiasanat	ankkuri, hyvinvointi, moniammatillinen yhteistyö, rikosten ehkäiseminen, varhainen puuttuminen		
Tiivistelmä <p>Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden) hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Lisäksi ankkuri pyrkii ehkäisemään väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista ilman ikärajoja. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. Ankkuritoiminnan tehtävänä on tarjota nuorelle ja perheelle yksilöllistä ja kokonaisvaltaista tukea varhaisessa vaiheessa ja tarvittaessa ohjata hoidon, palveluiden ja tuen piiriin muille asiantuntijoille.</p> <p>Ankkuritoiminta järjestetään paikallisesti tai alueellisesti siten, että se vastaa alueen tarpeisiin ja erityispiirteisiin, mutta perustuu yhteisille kansallisille toimintaperiaatteille ja tavoitteille. Moniammatillinen yhteistyö perustuu yhteisesti sovittuihin ja pysyviin rakenteisiin. Valtakunnallisesta ohjauksesta ja toiminnan kehittämisestä vastaa valtakunnallinen ankkuritoiminnan koordinaattori, yhteistyössä valtakunnallisen ohjausryhmän kanssa.</p> <p>Käsikirja perustuu tutkimus- ja kehittämishankkeessa tuotettuun tietoon. Käsikirja on tuotettu yhteistyössä valtakunnallisen ankkuritoiminnan kehittämisryhmän, sisäministeriön, poliisihallituksen ja Itä-Suomen yliopiston kanssa. Se on rahoitettu Euroopan unionin sisäisen turvallisuuden rahaston tuella.</p>			
Kustantaja	Sisäministeriö		
Julkaisun myynti/ jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Inrikesministeriet		27.3.2019
Författare	Tanja Moilanen (Östra Finlands universitet), Matti Airaksinen (Polisstyrelsen), Mari Kangasniemi (Östra Finlands universitet))		
Publikationens titel	Handbok för ankarverksamheten		
Publikationsseriens namn och nummer	Inrikesministeriets publikationer 2019:16		
Diarie-/ projektnummer	SMDno-2017-533	Tema	Inre säkerhet
ISBN PDF	978-952-324-256-2	ISSN PDF	2490-077X
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN 978-952-324-256-2		
Sidantal	80	Språk	finska
Nyckelord	ankarverksamhet, välbefinnande, multiprofessionellt samarbete, förebyggande av brott, tidigt ingripande		
Referat <p>Med ankarverksamhet avses sådant multiprofessionellt samarbete som fokuserar på att främja välbefinnande och förebygga brott bland barn och unga (under 18 år). Därtill strävar ankarverksamheten efter att i alla åldersgrupper förebygga radikaliserings som resulterar i våldsbejakande extremism. Ankarverksamheten genomförs i multiprofessionella team där det ingår experter från polisen, socialväsendet, hälsovårdsväsendet och ungdomsväsendet. Syftet med ankarverksamheten är att erbjuda unga och familjer individuellt och övergripande stöd i ett tidigt skede och att vid behov hänvisa till vård, tjänster och stöd hos andra experter.</p> <p>Ankarverksamheten ordnas lokalt eller regionalt så att den motsvarar områdets behov och särdrag men den bygger på gemensamma nationella verksamhetsprinciper och mål. Det multiprofessionella samarbetet bygger på gemensamt överenskomna och bestående strukturer. För den riksomfattande styrningen och utvecklingen av verksamheten ansvarar en nationell samordnare av ankarverksamheten i samarbete med en nationell styrgrupp.</p> <p>Handboken bygger på data som producerats i ett forsknings- och utvecklingsprojekt. Handboken har utarbetats i samarbete med utvecklingsgruppen för den riksomfattande ankarverksamheten, inrikesministeriet, Polisstyrelsen och Östra Finlands universitet. Den har finansierats med stöd från Europeiska unionens fond för inre säkerhet.</p>			
Förläggare	Inrikesministeriet		
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of the Interior		27 March 2019
Authors	Tanja Moilanen (University of Eastern Finland), Matti Airaksinen (National Police Board), Mari Kangasniemi (University of Eastern Finland)		
Title of publication	Anchor manual on multi-professional Ankkuri (Anchor) work		
Series and publication number	Publications of the Ministry of the Interior 2019:16		
Register number	SMDno-2017-533	Subject	Internal security
ISBN PDF	978-952-324-256-2	ISSN PDF	2490-077X
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN 978-952-324-256-2		
Pages	80	Language	Finnish
Keywords	Anchor work, wellbeing, multi-professional cooperation, crime prevention, early intervention		
Abstract <p>Anchor work refers to multi-professional cooperation targeted at children and adolescents under 18 years of age to promote their wellbeing and prevent crime. It also seeks to prevent radicalisation into violent extremism, with people of all ages. Anchor work is carried out by multi-professional teams consisting of professionals from the police, social services, health services and youth services. The purpose of Anchor work is to provide young people and their families with individualised and comprehensive support at an early stage and, if necessary, to refer them to the services, care and support provided by other experts.</p> <p>Anchor work is organised at a local or regional level, so that it meets the needs and special characteristics of the area, but it builds on shared national principles and objectives. Multi-professional cooperation is based on permanent structures that have been jointly agreed. The responsibility for national guidance and development rests with the national coordinator, together with the national steering group.</p> <p>This manual is based on information produced in a research and development project. The manual was produced by the national Anchor work development group, the Ministry of the Interior, the National Police Board and the University of Eastern Finland. The manual was financed with the support of the EU Internal Security Fund.</p>			
Publisher	Ministry of the Interior		
Distributed by/ Publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

LUKIJALLE	9
------------------------	---

JOHDANTO	12
-----------------------	----

Osa I – ANKKURITOIMINNAN SISÄLTÖ JA MENETELMÄT

1 Ankkuritoiminnan tavoitteet ja toimintaa ohjaavat periaatteet	17
1.1 Ankkuritoiminnan määrittely	17
1.2 Tehtävät ja tavoitteet	17
1.3 Toimintaa ohjaavat periaatteet	19
1.4 Ankkuritoiminnan kansallinen ohjaus	21
2 Ankkuritoiminnan toteuttaminen	23
2.1 Ankkuritoiminnan prosessikuvaus	23
2.2 Ankkuriprosessin käynnistyminen	24
2.2.1 Ankkuritoiminnan kohteet ja ikärajat	24
2.2.2 Asiakkaiden valitseminen ja kutsuminen	24
2.3 Tapaamisten suunnittelu ja eteneminen	25
2.3.1 Tapaamisten valmistelu	25
2.3.2 Suostumus tietojenvaihtoon	26
2.3.3 Tapaamisten sisältö ja eteneminen	27
2.3.4 Asiakkaan tilanteen arvioiminen	30
2.3.5 Ankkurisuunnitelma ja kirjaaminen	33
2.3.6 Tapaamisten tilastointi	33
2.3.7 Tapaamisten päättäminen ja palveluohjaus	34
3 Moniammatillinen yhteistyö ankkurissa	35
3.1 Ankkuriammattilaisten asiantuntijuudet	35
3.1.1 Ankkuriammattilaisten valitseminen ja osaaminen	37
3.1.2 Perehdytys, mentorointi ja työnohjaus	38
3.1.3 Täydennyskoulutus	39
3.1.4 Yhteistyön rakenteet	39
3.2 Yhteistyökumppaneiden asiantuntijuus ankkurissa	40
3.2.1 Yhteistyökumppanit ankkuritoiminnassa nuoren tukena	40
3.2.2 Yhteistyö paikallisessa ja alueellisessa toiminnassa	44
3.3 Moniammatillinen tietojenvaihtaminen	45
3.3.1 Tiedonvaihto ankkuritoiminnassa	45
3.3.2 Tiedonvaihdon oikeudet ja velvollisuudet	46

Osa II – ANKKURITOIMINNAN ORGANISOITUMINEN, KÄYNNISTÄMINEN JA KEHITTÄMINEN

4	Ankkuritoiminnan organisaatio	49
4.1	Ankkuritoiminnan valtakunnallinen koordinointi	50
4.1.1	Valtakunnallinen ohjausryhmä	50
4.1.2	Valtakunnallinen koordinaattori	50
4.2	Paikallinen ja alueellinen toiminta	52
4.2.1	Ankkureiden ohjausryhmä	52
4.2.2	Ankkurikoordinaattorit	52
4.3	Ankkuritiimin johtaminen	53
4.3.1	Esimiestiimi ja koordinoiva esimies	53
4.3.2	Ryhmänjohtaja eli päivittäistoiminnasta vastaava esimies	55
5	Toiminnan käynnistäminen	56
5.1	Ankkuritoiminnan valmistelu	57
5.2	Yhteistoimintasopimukset	57
5.3	Ankkuritiimin muodostaminen	58
6	Arviointi ja kehittäminen	59
6.1	Toiminnan arviointi	59
6.2	Valtakunnallinen tilastointi ja raportointi	60
6.3	Toiminnan kehittäminen	61
Liitteet		63
Liite 1	Ankkuritapaamiseen kutsuminen	63
Liite 2	Suostumuksessa huomioitavaa	64
Liite 3	Ankkuritapaamisten eteneminen	65
Liite 4	Ankkuritoimintaan perehdyttäminen	66
Liite 5	Ankkuritoiminnan esittely	67
Liite 6	English summary of Anchor work	68
Liite 7	Broschyr på svenska	69
Liite 8	Ankkuritoiminnan käynnistäminen	70
Liite 9	Yhteistoimintasopimuksessa huomioitavaa	71
Liite 10	Toimintakertomus	73
Liite 11	Ankkuritoiminnan kehittäminen	74
Sanasto		75
Lähteet		77

LUKIJALLE

Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa ankkuritiimissä. Siihen kuuluvat asiantuntijat poliisista sekä sosiaali-, terveys- ja nuorisotoimesta tai näiden ammattilaisten asiantuntemus ja osaaminen on järjestetty jollain muulla tapaa ankkuritoiminnan käyttöön. Tiimi tapaa nuoren ja hänen perheensä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta nuorta voidaan tukea hänen elämäntilanteessaan ja tarvittaessa hänet voidaan ohjata muun avun tai tuen piiriin.

Ankkuritoiminta on käynnistynyt Hämeenlinnassa 2000-luvun alkupuolella, tarpeesta kehittää moniammatillista yhteistyötä nuorten hyvinvoinnin edistämisessä ja rikosten ennalta ehkäisemisessä. Ankkuritoiminta on koettu ammattilaisten ja nuorten kannalta mielekkääksi ja toimivaksi tavaksi tehdä yhteistyötä eri alojen ammattilaisten kesken. Toiminta on sittemmin laajentunut hyvien käytäntöjen kautta kansalliseksi toimintatavaksi.

Tämän käsikirjan tarkoituksena on tukea ankkuritoiminnan toteuttamista, kehittämistä ja arviointia Suomessa. Käsikirja on tulevaisuuteen suuntautunut ja siinä kuvataan ankkuritoimintamalli, joka perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja hyviin käytäntöihin. Tavoitteena on ohjata, tukea ja yhtenäistää ankkuritoimintaa, jotta nuorilla olisi kansallisesti mahdollisimman yhdenvertaiset mahdollisuudet palveluihin ja nuoret eivät joutuisi eriarvoiseen asemaan palveluiden suhteen. Ankkuritoiminta järjestetään vastaamaan paikallisia ja alueellisia tarpeita ja suhteessa olemassa oleviin ja toimiviin käytäntöihin ja toteutetaan joustavasti yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Ankkuritoiminnan tehtäväkentän laajuus ja kohteet voivat vaihdella ja toiminnan osana voidaan siten järjestää muita tehtäviä, kuten lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy¹⁻³.

Ankkuritoiminnan keskiössä on nuorten hyvinvoinnin ja sisäisen turvallisuuden edistäminen, joka sisältää väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ennaltaehkäisemisen. Koska tavoite on laaja-alainen, sen toteuttaminen edellyttää kaikkien toimialojen yhteistyötä. Hyvinvoinnin edistäminen ja sisäisen turvallisuuden lisääminen vaativat monialaista ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa, mihin ankkuritoiminnalla voidaan osaltaan vastata.

Sekä tätä käsikirjaa että kansallista ankkuritoimintaa ohjaa käsitys, että nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäisy on tehokasta väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäisyssä. Tämä edellyttää nuoren elämäntilanteen kokonaisvaltaista tarkastelua ja tukea, jota voidaan toteuttaa ankkuritoiminnassa.

Ankkuritoiminnan yhteiset toimintatavat ovat tarpeen useasta syystä:

1. Nuorilla ja perheillä on oikeus yhdenvertaisiin palveluihin.
Kansallisesti yhtenäisten toimintatapojen ansioista ankkuripalvelut voidaan järjestää eri puolilla maata samansuuntaisesti.
2. Kansallisesti yhdenmukaisilla toiminnoilla voidaan tukea käytännön ankkuritoiminnan käynnistämistä, suunnittelua, toteutusta ja arviointia.
3. Yhtenäiset toimintatavat mahdollistavat moniammatillisen yhteistyön toteuttamisen ja johtamisen.
4. Ankkuritoimintaa voidaan paikallisesti, alueellisesti ja kansallisesti seurata, arvioida ja kehittää yhdenmukaisesti.

TÄSSÄ KÄSIKIRJASSA ANKKURITOIMINNAN ASIAKKAALLA TARKOITETAAN:

- alle 18-vuotiaasta lasta tai nuorta, joka
- on tehnyt rikoksen tai jota epäillään rikoksesta ja/tai
- on käyttänyt huumeita ja/tai päihteitä ja/tai
- on vaarassa väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiselle (ilman ikärajoja) ja/tai
- tarvitsee moniammatillista tukea elämäntilanteessaan, esim. lähisuhde- tai perheväkivaltatapauksissa.

Käsikirjan tuottaminen

Käsikirja perustuu aikaisempaan ja tätä käsikirjaa varten kerättyyn tietoon. Aikaisempi tieto on kotimaista ja kansainvälistä tutkimuskirjallisuutta, toimintaa ohjaavia asiakirjoja ja lainsäädäntöä sekä muita aihealuetta koskevia julkaisuja. Lisäksi käytettiin muiden Pohjoismaiden kokemuksia hyvistä käytännöistä moniammatillisessa yhteistyössä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä rikosten ja väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäisemiseksi. Käsikirjan laatimista varten toteutettiin keväällä 2018 kyselytutkimus suomalaisille ankkuritiimien ammattilaisille.

Käsikirja on laadittu yhteistyössä ankkuritoiminnan ohjausryhmän kanssa. Ohjausryhmä muodostuu sisäministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Poliisihallituksen, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Kuntaliiton, Poliisiammattikorkeakoulun ja ankkuritoiminnan edustajista. Käsikirjan tuottamiseen ovat antaneet asiantuntijapalautetta ohjausryhmä ja heidän taustaorganisaationsa, ankkuritoimijat kolmelta paikkakunnalta sekä väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen tutkijat. Käsikirjan sekä ankkuritoimintaa koskevat aineistonkeruut on toteuttanut tutkimus- ja hanketyöryhmä, jonka jäsenet ovat Tanja Moilanen (Itä-Suomen yliopisto), Matti Airaksinen (Poliisihallitus) sekä Mari Kangasniemi (Itä-Suomen yliopisto).

Käsikirja on rahoitettu Euroopan unionin sisäisen turvallisuuden rahaston tuella. Rahoitus kohdistui erityisesti väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäisyyn moniammatillisessa ankkuritoiminnassa.

Maaliskuu 2019

Johdanto

Nuorten hyvinvointi muodostuu nuoren itsensä ja ympäristön tuottamista moniulotteisista asioista, joilla voi olla välittömät tai välilliset seuraukset nuoren nykyiseen ja tulevaan elämään ja hyvinvointiin. Ne voivat äärimmillään johtaa rikoksiin ja väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiseen. Hyvinvoinnin moniulotteisuuden vuoksi ja nuorten auttamiseksi tarvitaan moniammatillista yhteistyötä. Tätä voidaan tarjota ankkuritoiminnassa.

Nuorten hyvinvoinnin tila ja rikoskäyttäytyminen

Valtaosa suomalaisista nuorista voi hyvin, mutta nuorten hyvinvoinnin tilassa havaittava eriarvoisuus on huolestuttavaa. Tämä tarkoittaa sitä, että nuorten hyvinvointi polarisoituu eli kuilu hyvinvoivien ja huono-osaisten nuorten välillä kasvaa. Ongelmat näyttävät kasautuvan samoille nuorille.⁴ Nuorten hyvinvointi vaihtelee alueittain, ja siihen vaikuttavat paitsi nuoren sosioekonominen asema myös nuorten eriarvoiset mahdollisuudet yhteiskunnan palveluihin.

Nuorten rikoskäyttäytymisen syyt pohjautuvat usein moniulotteisiin hyvinvointiin liittyviin ongelmiin ja haasteisiin. Yksittäisiä syitä nuorten rikoksiin on harvoin tunnistettavissa, mutta muun muassa syrjäytymisen on todettu olevan tähän yhteydessä. Nuoren rikoskäyttäytymisen riskiä lisäävät myös nuoren heikot sosiaaliset taidot. Nämä ilmenevät esimerkiksi vaikeutena muodostaa ystävyyssuhteita, epäsosiaalisena käyttäytymisenä sekä kokemuksena siitä, että on sosiaalisissa tilanteissa uhattuna. Myös nuoren keskittymis- ja käyttäytymisvaikeuksien^{5,6} sekä mielenterveysongelmien⁷ ja päihteiden käytön⁸ on todettu lisäävän riskiä rikoskäyttäytymiseen⁶. Nuorten syrjäytymiseen ja rikoskäyttäytymiseen voivat vaikuttaa aiemmat kokemukset rikoksista, kaltoinkohtelusta⁹, lähisuhde- tai perheväkivallasta¹⁰ tai hyvinvointiin liittyvistä laiminlyönneistä⁷. Perheen sosioekonominen asema, mukaan lukien nuoren matala koulutus- ja tulotaso⁷, työttömyys^{7,10} ja koulun keskeyttäminen¹⁰, voivat osaltaan myötävaikuttaa nuoren hyvinvointiin liittyvien ongelmien kasautumiseen ja rikoskäyttäytymiseen¹¹.

Nuoren elämässä ystävillä ja kaverisuhteilla on erityinen merkitys. Nämä voivat toimia sekä rikoksilta suojelevina, mutta myös niille altistavina tekijöinä. Kuuluminen kaveriporukoihin

ja yhteisiin harrastuksiin voi olla suojeleva tekijä ja auttaa nuorta kohdistamaan aikansa mielekkääseen tekemiseen. Toisaalta kavereiden esimerkki tai osallisuus jengeihin voivat houkutella myös nuoren rikolliseen toimintaan¹⁰. Kavereiden tavoin nuoren elinpiiri ja yhteisö voivat toimia sekä suojelevana että altistavana tekijänä. Lisäksi kouluilla on merkittävä rooli osallistumalla nuoren kasvatukseen nuorten rikoskäyttäytymisen ennaltaehkäisemisessä⁹ ja yhteiskuntaan kiinnittymisessä. Myös lähiympäristön turvattomuus⁹ ja asuinalue voivat altistaa rikoskäyttäytymiselle^{6,12}.

Nuoren rikoskäyttäytyminen pohjautuu moniulotteisiin syihin, jotka liittyvät fyysiseen ja sosiaaliseen ympäristöön, mukaan lukien rikosten pelko sekä nuoren terveys ja hyvinvointi. Rikoskäyttäytyminen on myös yhteydessä laajempaan yhteiskunnalliseen tilanteeseen.¹³ Nuorten rikoskäyttäytymiseen liittyvät tekijät eivät kuitenkaan yksin aiheuta tai selitä sitä. Nuori, jolla on hyvinvointiin liittyviä ongelmia, ei välttämättä koskaan syrjäydy, ajaudu tekemään rikoksia tai väkivaltaisen ääriajattelun piiriin.

- Ankkuritoiminta on nuorilähtöistä. Nuori nähdään siinä myös osana sosiaalista yhteisöä. Vanhemmat ja huoltajat ovat keskeinen osa ankkuritoimintaa¹⁰, sillä vanhemmilla on tärkeä rooli nuoren hyvinvoinnin rakentamisessa/tuottamisessa ja tukemisessa. Vanhempien ja perheen elämäntilanteessa ja historiassa voi kuitenkin olla tekijöitä, jotka lisäävät nuoren riskiä tehdä rikoksia¹⁴. Vanhemmat eivät siten ole ankkuritoiminnassa vain tukemassa nuorta, vaan myös osaltaan saamassa tarvittaessa tukea ja ohjausta.

Väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoituminen

Suomessa kansallinen toimenpideohjelma kohdistuu väkivaltaisen radikalisoitumisen ennaltaehkäisemiseenⁱ. Väkivaltaisella ekstremismillä tarkoitetaan sitä, kun väkivaltaa käytetään, sillä uhataan, siihen kannustetaan tai se oikeutetaan aatemaailmalla (sisältäen äärioikeiston, ääriivasemmiston, uskonnolliset aatteet ym.).^{15–17} Ideologioihin perustuva väkivaltainen radikalisaatio eroaa muista rikoksista, koska se pyrkii muuttamaan yhteiskuntaa ideologian näkökulmasta¹⁸. Radikaalin ryhmän jäsenet uskovat, että heidän osallisuutensa ryhmään ja sen toimintaan voi muuttaa sosiaalista ja poliittista tilannetta¹⁹.

Nuorille ryhmä voi olla tärkeä osa identiteetin rakentamista, sillä se voi tarjota mahdollisuuden saavuttaa jotain sekä tuntea yhteenkuuluvuutta ja hyväksyntää. Väkivaltaisesti

i SM. 2016. Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma. Sisäministeriön julkaisu 15/2016.

radikalisoitunut ryhmä voi siten tarjota nuorelle merkitystä elämään.^{19,20} Nuorten ekstremistiset ilmaisut voivat näyttäytyä monin eri tavoin ja niitä voi olla haasteellista tunnistaa. Väkivaltaisen radikalisoitumisen syyt ovat moniulotteisia ja yksilöllisiä ja niitä ei ole voitu yksiselitteisesti määritellä¹⁶.

On huomion arvoista, että nuoren ääriajattelun omaksuminen ei välttämättä johda väkivaltaisiin tekoihin. Väkivaltaiselta radikalisoitumiselta suojelevat tekijät kulminoituvat nuoren tunteeseen siitä, että hänellä on ihmisarvo yhteiskunnassa ja hänet hyväksytään osaksi yhteisöä. Myös nuoren suvaitsevaisuus muita ihmisiä kohtaan, sosiaalinen tuki ja yhteenkuuluvuus voivat suojella väkivaltaiselta radikalisoitumiselta. Lisäksi luottamus yhteiskunnan instituutioihin ja elinympäristön turvallisuus voivat suojella nuorta väkivaltaiselta ääriajattelulta.^{21–23}

- Ankkuritoiminnan yksi painopiste on väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ennaltaehkäisemissä. Ennalta ehkäisevillä toimilla pyritään edistämään väestön ja yksilön yleistä hyvinvointia ja siten vähentämään riskitekijöitä väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiselle.²³ Tiettyihin ryhmiin keskittyminen voi lisätä eriytymistä ja leimaantumista, joiden on tunnistettu edistävän väkivaltaista radikalisoitumista^{24,25}.

Moniammatillinen yhteistyö

Moniammatillinen yhteistyö on prosessi, johon osallistuu ammattilaisia useilta eri aloilta. Toiminnalla on yhteinen tavoite, päätöksentekomahdollisuudet ja vastuu toimia asiakkaan tukemiseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki osallistujat ovat vastuussa toiminnan lopputuloksesta ja päätöksenteossa kaikkien näkemykset otetaan huomioon.²⁶

Moniammatillisella toiminnalla on todettu olevan myönteisiä vaikutuksia asiakkaalle^{26–28}. Aiemmat tutkimukset ovat todenneet moniammatillisen toiminnan tuottavan paremmin asiakkaan tarpeisiin kohdentuvia palveluita, vähentävän eriarvoisuutta asiakkaiden välillä sekä vahvistavan yhteistyötä toimijoiden kesken. Lisäksi toiminnan on todettu vahvistavan asiakkaan myönteistä käyttäytymistä.²⁹ Nuoret ovat kokeneet moniammatillisen tuen vähentävän stressiä ja parantavan kykyä selviytyä arkipäivässä. Nuoret ovat myös kuvanneet moniammatillisten palveluiden vahvistaneen heidän kykyään ajatella ja suhtautua ongelmiin systemaattisesti. Moniammatillisesti tuotetut palvelut ovat lisänneet nuorten kokemusta siitä, että heitä arvostetaan ja he saavat asiantuntijoiden palveluja. Heille moniammatilliset palvelut ovat olleet mahdollisuus saada tukea ja tietoa myös muista tarjolla olevista palveluista ja siitä, miten niihin voi osallistua. Nuoret ovat kokeneet moniammatillisesti tuotetut palvelut tehokkaimmiksi silloin, kun myös heidän vanhemmillaan on ollut mahdollisuus osallistua niihin.²⁸

Moniammatillisesta yhteistyöstä on todettu olevan hyötyä myös ammattilaisille ja organisaatioille²⁶. Sen on todettu vahvistavan toimijoiden välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta sekä syventävän ymmärrystä toisten ammattilaisten tehtävistä, rooleista ja työtavoista. Lisäksi moniammatillinen yhteistyö on lisännyt työhön sitoutumista, motivaatiota ja tyytyväisyyttä.²⁷

- Ankkuritoiminnan moniammatilliseen yhteistyöhön ohjaa lainsäädäntö (Taulukko 1). Tavoitteena on varhainen puuttuminen, hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen, ja keskiössä on nuori, jonka yksilöllisiä voimavaroja pyritään tukemaan moniammatillisessa yhteistyössä.
- Ankkuritoiminta on keskeinen osa poliisin ennalta estävää toimintaaⁱⁱ, mutta ei rajaudu pelkästään tähän, sillä toiminta on moniammatillista ja monialaista yhteistyössä, jossa eri toimialat ovat tasavertaisessa asemassa.
- Nuori tarvitsee saumattomat ja yhdestä paikasta saatavat palvelut, joissa hänellä on aito mahdollisuus osallistua häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Ankkuritiimin tehtävänä on kartoittaa nuoren ja perheen kokonaisvaltainen tilanne ja huolehtia tarkoituksenmukaisesta palveluohjauksesta. Ankkuritoiminnan yhteistyökenttä on laaja, kattaen toimijoita nuoren lähipiiristä kouluihin, yhdistyksiin ja kunnan eri toimijoihin. Moniammatillinen tuki nuorelle tapahtuu suhteessa yhteiskunnan mahdollisuuksiin, etiikkaan ja lainsäädäntöön.

Taulukko 1. Moniammatilliseen yhteistyöhön liittyvä lainsäädäntö nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja rikosten ennaltaehkäisemiseksi ankkuritoiminnassa

Toimiala	Kuvaus	Laki
Poliisitoimi	Poliisin tehtäviin kuuluu rikosten ennalta estäminen yhteistyössä muiden viranomaisten, yhteisöjen ja asukkaiden kanssa.	Poliisilaki (872/2011) 1 luvun 1 §
Sosiaalitoimi	Viranomaisten tulee yhteistyössä edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja pyydettäessä osallistua monialaiseen yhteistyöhön.	Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) 1 luvun 5 §, 2 luvun 9 §, 4 luvun 41 §
Nuorisotoimi	Tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä tarvittavien palvelujen ja muun tuen piiriin.	Nuorisolaki (1285/2016) 2 luvun 9-10 §
Terveystoimi	Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.	Terveystoimilaki (1326/2010) 1 luvun 12 §

ii Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014–2018, 2014; Enska. Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2019–2023, 2019.

Osa I

ANKKURITOIMINNAN SISÄLTÖ JA MENETELMÄT

1 Ankkuritoiminnan tavoitteet ja toimintaa ohjaavat periaatteet

1.1 Ankkuritoiminnan määrittely

Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka

- kohdistuu lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden) hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen
- toteutetaan moniammatillisessa ankkuritiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta tai näiden alojen asiantuntijuus ja osaaminen ankkuritoiminnassa on varmistettu jotenkin muutoin
- tapaa nuoren ja hänen perheensä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
- pyrkii ehkäisemään väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista (ilman ikärajoja).

1.2 Tehtävät ja tavoitteet

Ankkuritoiminnan tehtävät kohdistuvat nuoren ja perheen palveluihin, organisaation toimintaan sekä tehtäviin paikallisella, alueellisella ja yhteiskunnallisella tasolla (Taulukko 2).

Taulukko 2. Ankkuritoiminnan tehtävät eri tasoilla

Nuoren ja perheen tasolla
<ul style="list-style-type: none"> • tarjota sellaista palvelua, jossa nuorten ongelmiin voidaan puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja siten ennaltaehkäistä ongelmien kasautuminen
<ul style="list-style-type: none"> • tarjota yksilöllistä ja kokonaisvaltaista tukea nuorelle
<ul style="list-style-type: none"> • tukea vanhempia nuoren elämänhallinnassa
<ul style="list-style-type: none"> • ohjata nuori ja perhe tarvittaessa hoidon, palveluiden tai tuen piiriin muille asiantuntijoille.
Organisaation tasolla
<ul style="list-style-type: none"> • toimia moniammatillisena asiantuntijaverkostona nuorten hyvinvoinnin edistämisen, rikosten ja väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäisyssä (osaaminen ja koulutus)
<ul style="list-style-type: none"> • osallistua toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen
<ul style="list-style-type: none"> • seurata ja arvioida ankkuritoiminnan tuloksia ja toimintaa
<ul style="list-style-type: none"> • lisätä tietoisuutta nuorten tilanteesta ja toimintamallista.
Paikallisesti sekä alueen ja yhteiskunnan tasolla
<ul style="list-style-type: none"> • toimia asiantuntijana ennalta ehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden ammatti- ja organisaatorajat ylittävässä kehittämisessä ja toteuttamisessa
<ul style="list-style-type: none"> • osallistua asiantuntijoina toiminnan paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen ohjauksen kehittämiseen
<ul style="list-style-type: none"> • toimia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi (esim. koulut, 3. sektori, muut moniammatilliset työryhmät) sekä rikosten ja väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ennaltaehkäisemiseksi
<ul style="list-style-type: none"> • seurata ja arvioida valtakunnallisesti ankkuritoiminnan tuloksia ja toimintaa.

Ankkuritoiminnan tavoitteena on

- ehkäistä ennalta nuorten rikoksia ja edistää nuorten hyvinvointia moniammatillisessa yhteistyössä
- tarjota nuorelle ja perheelle tarkoituksenmukainen apu ja tuki oikea-aikaisesti
- tukea nuorten osallisuutta ja ehkäistä syrjäytymistä
- ehkäistä ja tunnistaa väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista ja siten lisätä sisäistä turvallisuutta
- edistää yhteistyötä ja tiedonvaihtoa muiden varhaisen puuttumisen toimijoiden ja toimintamallien kanssa (esim. väkivaltaa ehkäisevät ja tunnistavat toimintamallit)
- edistää ammattilaisten ammattitaidon kehittymistä yli organisaatorajojen suhteessa nuorten hyvinvoinnin edistämiseen, varhaiseen puuttumiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen.

1.3 Toimintaa ohjaavat periaatteet

Ankkuritoiminnan keskeiset periaatteet ovat nuoren osallisuus, yksilöllisyys ja kokonaisvaltaisuus, moniammatillinen yhteistyö sekä nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen. Periaatteet pohjautuvat etiikkaan ja lainsäädäntöön, jotka ohjaavat ja velvoittavat moniammatilliseen yhteistyöhön.

Nuoren osallisuus

Nuoren osallisuus on ankkuritoimintaa ohjaava periaate. Nuori on ankkuritoiminnan keskeisin henkilö. Hänen osallisuutensa perustuu nuoren itsemääräämisoikeuteen. Nuoren itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen tarkoittaa, että nuori kohdataan arvostaen ja kunnioittavasti. Nuorta kuullaan oman elämänsä asiantuntijana ja hänet kohdataan tasavertaisena kumppanina. Ankkuritoiminnan asiakassuhde perustuu kumppanuuteen, mikä mahdollistaa nuoren osallisuuden häntä koskevissa asioissa. Hän tulee kuulluksi ja saa vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Nuorelle puhutaan avoimen rehellisesti myös vaikeista ja epämiellyttävistä asioista. Tämä edellyttää luottamuksen rakentamista nuoren ja ankkuritiimin ammattilaisten välille. Nuoren kanssa ollaan suorassa vuorovaikutuksessa, hänen asioistaan ollaan aidosti kiinnostuneita ja häntä pyritään auttamaan rankaisemisen ja syyttämisen sijaan. Ankkuritiimin ammattilaiset ovat ensisijaisesti nuoren puolella ja tukemassa häntä eteenpäin.

Ankkuritoiminnassa pyritään tukemaan nuoren itsenäistymistä ja itsenäistä päätöksentekoa. Nuorta tuetaan siten, että hän voi tehdä oman tulevaisuutensa kannalta kestäviä ja vastuullisia päätöksiä. Nuoren kanssa puhutaan avoimesti sekä nuoren oikeuksista että myös itsenäistymiseen kuuluvista vastuista ja velvollisuuksista.

Yksilöllisyys ja kokonaisvaltaisuus

Ankkuritoiminnassa nuori kohdataan yksilöllisesti ja kokonaisvaltaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että toiminta suunnitellaan vastaamaan jokaisen nuoren yksilöllisiä tarpeita ja toiminnassa huomioidaan hänen elämänsä kannalta merkitykselliset asiat. Nuoren etu asetetaan etusijalle ja pyritään tunnistamaan nuoren voimavarat ja tukemaan häntä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Nuoren auttamisen ei tulisi määräytyä ammattilaisten ammattirajojen vaan nuoren omien tarpeiden mukaisesti.

Kokonaisvaltaisuus ankkuritoiminnassa tarkoittaa sitä, että myös vanhemmat ja huoltajat otetaan mukaan toimintaan. Vanhemmilla on keskeinen rooli nuoren tukemisessa, mutta vanhempien ja perheen elämäntilanteessa ja historiassa voi kuitenkin olla tekijöitä, jotka lisäävät nuoren riskiä rikoksiin. Myös vanhempien avun ja tuen tarpeet on siten pyrittävä tunnistamaan, jotta nuoren toiminnan taustasyiden ratkaisemiseen voidaan tarjota tukea.

Yksilöllinen ja kokonaisvaltainen ankkuritoiminta vahvistaa ennalta ehkäisevän työn vaikuttavuutta. Tuen tarpeet on mahdollista tunnistaa varhain, kun nuoren tilanne kartoitetaan kokonaisvaltaisesti. Tällöin auttamisen mahdollisuuksia on runsaasti. Yksilöllisen tuen tarpeen tunnistaminen edellyttää nuoren ja huoltajien aitoa kohtaamista ja keskustelua.

Moniammatillinen yhteistyö ankkurissa

Ankkuritoiminnassa moniammatillisuus perustuu yhteiseen tavoitteeseen, keskinäiseen kunnioitukseen ja yhteisesti sovittuihin toimintatapoihin. Ankkuritoiminta suuntautuu tulevaisuuteen. Ankkuritoiminnalla on ammattirajat ylittävä **yhteinen tavoite**. Koko toiminnan osalta tämä tarkoittaa, että ammatillaiset jakavat käsityksen siitä, että ankkuritoiminnalla tähdätään **rikosten ja väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ennaltaehkäisemiseen, varhaiseen puuttumiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen**. Yhteinen tavoite edellyttää sitä, että kaikki ankkuritiimin ammatillaiset tuntevat tavoitteen ja sitoutuvat työskentelemään sen eteen. Nuoren kohdalla ankkuritoiminnan tavoite määrittyy nuoren ja ammatillaisten kanssa yhteistyössä keskustellen.

Moniammatillinen yhteistyö tarkoittaa, että ankkuritiimissä vallitsee **keskinäinen kunnioitus**. Tämä tarkoittaa sitä, että jokainen tiimin jäsen kunnioittaa sekä omaa että toisten ammattitaitoa. Kunnioitus rakentuu siitä, että toisia arvostetaan tasavertaisina asiantuntijoina, perehdytään toisten osaamiseen ja tunnetaan toisten työmenetelmät. Nuoren tarpeisiin vastaaminen edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa kaikkien ammatillaisten osaamista tarvitaan. Jokaisella ammatillaisella on sekä oikeus että velvollisuus tuoda oma ammattitaitonsa yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Ankkuritoiminnassa on **yhteisesti sovitut työtavat**. Sekä paikallisesti ja alueellisesti että jokaisen nuoren kanssa työskenneltäessä ankkuritoiminta suunnitellaan yhdessä ja sovitetaan yhteisesti siitä, millaisia työtapoja ja menetelmiä käytetään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että toiminnalla on siihen sopivat työvälineet sekä sovitut toimintatavat ja -mallit. Lisäksi toiminnan tulee olla sekä paikallisesti ja alueellisesti että ammattiryhmittäin johdettua.

Ankkuritoiminta on **tulevaisuuteen suuntautuvaa**. Tämä tarkoittaa sitä, että ankkuritoimintaa toteutetaan paitsi nuoren tämän hetkisen myös tulevan hyvinvoinnin hyväksi. Toiminnassa ei käsitellä vain yksittäistä tapahtumaa tai ongelmaa, vaan pyritään puuttumaan tapahtuman syihin ja siihen, mihin nyt mahdollisesti tehtävät ratkaisut johtavat. Ankkuri toimii ”nivelpaiheena”, jossa autetaan nuorta tulevaisuuden kannalta kestäviin ratkaisuihin ja tarvittaessa huolehditaan palveluohjauksesta. Jatkotoimien ja palveluohjauksen suunnittelu vaatii aikaa ja paneutumista nuoren yksilölliseen tilanteeseen.

Nuoren hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen

Ankkuritoiminnassa yhdistyvät moniammatillisesti rikosten ennalta estäminen, varhainen puuttuminen ja hyvinvoinnin edistäminen. **Rikosten ja väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ennaltaestämisellä** tarkoitetaan erityisesti poliisin käyttämiä keinoja ja menetelmiä nuorten rikosten ja epäsosiaalisen toiminnan välttämiseksi. Painopiste ankkuritoiminnassa on nuoren positiivisen käyttäytymisen tukemisessa rankaisemisen sijaan¹⁰. Tässä käsikirjassa ennalta estäminen sisältyy ennaltaehkäisemisen käsitteeseen, mikä kuvaa toiminnan monialaisuutta. **Varhaisella puuttumisella** pyritään välttämään nuoren ongelmien kasautuminen ja tukemaan jo syntyneiden ongelmien ratkaisemista. Ankkuritoiminnassa nuorta ei leimata ”menetetyksi tapaukseksi”. **Hyvinvoinnin edistämällä** tarkoitetaan toimintaa, jolla lisätään nuoren mahdollisuuksia vaikuttaa omaan hyvinvointiinsa ja sen taustalla oleviin tekijöihin. Ankkuritoiminnassa hyvinvoinnin edistäminen sisältää terveyttä ja hyvinvointia heikentävien tekijöiden varhaisen tunnistamisen ja ongelmiin puuttumiseen.

Ankkuritoiminnassa hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen yhdistyvät, koska on tunnistettava kokonaisvaltaisesti syyt, jotka vaarantavat nuoren hyvinvoinnin ja tulevaisuuden. Nuoren hyvinvointi muodostuu moniulotteisista tekijöistä, jotka kohdistuvat nuoreen itseensä, perheeseen, ystäviin, kouluun, taloudelliseen tilanteeseen sekä ympäristön vallitseviin olosuhteisiin. Syyt nuoren rikoksilla oireilemiseen voivat siten olla monisyisiä ja vaikeasti tunnistettavia. Tämä tarkoittaa ankkuritoiminnassa sitä, että ammatillaiset toimivat niin, että nuori saa kokonaisvaltaisen tuen. Hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen ovat kuitenkin pitkäjänteistä toimintaa, jonka vaikuttavuus voidaan usein osoittaa vasta pitkällä aikajänteellä tai epäsuorasti. Näin ollen tulosten arvioimiseksi tarvitaan jatkuvaa tiedonkeruuta ja seurantaa.

1.4 Ankkuritoiminnan kansallinen ohjaus

Ankkuritoimintaa ohjataan kansallisesti. Vuoden 2015 hallitusohjelmassa todetaan, että ennalta ehkäisevä työote ja eri hallinnonrajat ylittävät asiakaslähtöiset palveluketjut ovat keino kansalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseenⁱⁱⁱ. Ankkuritoiminta on nimetty osaksi Suomen sisäisen turvallisuuden strategiaa^{iv} ja poliisitoiminnan ennalta estävää työtä^v. Lisäksi opetusministeri ja sisäministeri päättivät kesäkuussa 2018, että myös opetustoimi toimii jatkossa tiiviissä yhteistyössä ankkureiden kanssa.

iii Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma. 2015.

iv Hyvä elämä – Turvallinen arki. Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta. 2017.

v Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014–2018, 2014; Enska. Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2019–2023, 2019.

Osaksi ankkuritoimintaa on liitetty myös väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäisy^{vi}. Väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäisyn perusta on hyvinvoinnin edistämässä, varhaisessa puuttumisessa ja syrjäytymisen ehkäisyssä. Tämä edellyttää yksilön elämäntilanteen kokonaisvaltaista tarkastelua ja tukea, jota voidaan toteuttaa moniammatillisessa ankkuritoiminnassa.

Sisäistä turvallisuutta edistävä ja rikoksia ennalta ehkäisevä toiminta edellyttää kaikkien ammattiryhmien yhteistyötä, ei ainoastaan poliisin toimiaⁱⁱ. Yhteistyö eri ammattiryhmien kanssa mahdollistaa juurisyiden tunnistamisen ja ymmärtämisen yksilöissä ja ryhmissä. Oikea-aikainen yhteistyö ja jokaisen ammattiryhmän osaamisen, tiedon ja toimivaltuuksien yhdistäminen mahdollistavat rikosten tehokkaan ehkäisyn. Sisäisen turvallisuuden edistämässä tavoitteena on, että rikoksia ennalta ehkäisevät palvelut sovitetaan yhteen vähentämään tehokkaasti syrjäytymistä ja etenkin nuorten kohdalla mahdollisimman varhain ja moniammatillisin keinoin. Keinona on laatia syrjäytymiseen liittyvän rikollisuuden vähentämisen toimintamalli. Tavoitteet nähdään myös osana kuntien ja maakuntien turvallisuustyötä.ⁱⁱ

Myös kansainvälisesti ankkurin kaltainen moniviranomaistyö on nähty keskeiseksi tekijäksi nuorten syrjäytymisen ja rikosten^{vii} sekä väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ennaltaehkäisemisessä^{viii}. Euroopan komissio toteaaakin, että paikallinen, monien toimijoiden yhteistyö mahdollistaa väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen varhaisen tunnistamisen ja siten Euroopan laajuisesti turvallisuuden parantamisen.

vi Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma. 2017.

vii Euroopan turvallisuusagenda. 2015; Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle. 2016.

viii Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle. 2016; RAN Manual. Responses to returnees: foreign terrorist fighters and their families. 2017.

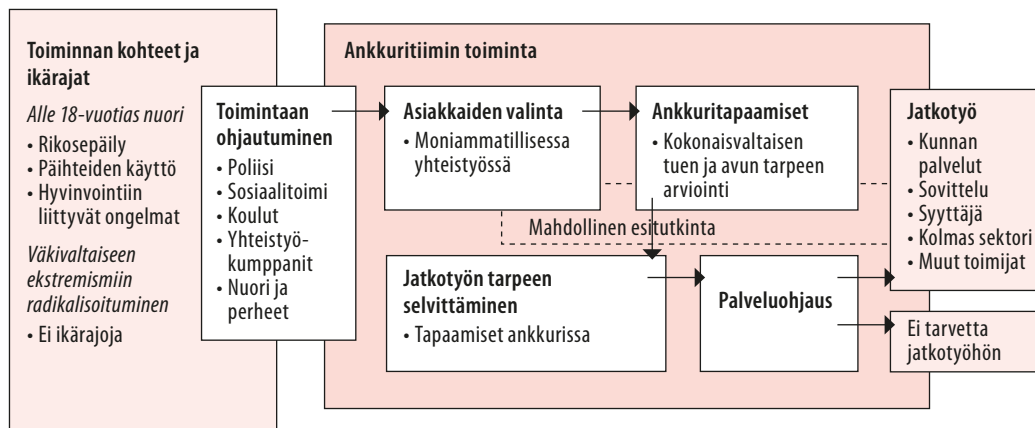
2 Ankkuritoiminnan toteuttaminen

2.1 Ankkuritoiminnan prosessikuvaus

Nuoren ankkuriprosessi käynnistyy, kun ammattilaisella herää huoli nuoresta ja siitä joko ilmoitetaan ankkuritiimille tai nuori ja/tai perhe ottaa itse yhteyttä tiimiin (Kuvio 1). Yleisimmin nuori ohjataan toimintaan poliisin tai sosiaalitoimen kautta rikos- tai lasten-suojeluilmoituksen myötä heränneestä huolesta. Ankkuritoimintaan ohjattavat nuoret valitaan moniammatillisessa tiimissä ja valinnassa tehdään tarvittaessa yhteistyötä muiden ammattilaisten kanssa. Nuoren tilannetta tarkastellaan moniammatillisesti ja sovitaan tapaaminen nuoren sekä hänen vanhempiansa kanssa. Tapaamisessa kartoitetaan nuoren ja perheen kokonaisvaltainen tilanne ja tuen tarve. Ankkuritiimin ensisijaisena tehtävänä on huolehtia, että nuori saa tarvitessaan tarkoituksenmukaisen palveluohjauksen.

Nuoren ankkuriprosessi etenee tässä käsikirjassa kuvatun yhteisen mallin mukaan. Koska ensisijaista on vastata nuoren tarpeisiin ja yksilölliseen tilanteeseen, voidaan prosessista tarvittaessa myös poiketa. Ankkuritapaamisia sovitaan nuoren yksilöllisen tarpeen mukaan ja pääpaino on tilanteen kartoittamisessa ja tarkoituksenmukaisessa palveluohjauksessa.

Kuvio 1. Ankkuritoiminnan prosessikuvaus

2.2 Ankkuriprosessin käynnistyminen

2.2.1 Ankkuritoiminnan kohteet ja ikärajat

ANKKURITOIMINTA ON TARKOITETTU NIILLE, JOTKA

- ovat alle 18-vuotiaita ja
- ovat tehneet rikoksen tai heitä epäillään rikoksesta ja/tai
- ovat käyttäneet huumeita ja/tai päihteitä ja/tai
- ovat vaarassa väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiselle (ilman ikärajoja) ja/tai
- tarvitsevat moniammatillista tukea elämäntilanteessaan, esim. lähisuhde- tai perheväkivaltatapauksissa

Ankkuritoiminnan tarkoituksena on varhainen puuttuminen ja sen kohderyhmänä ovat ensisijaisesti alle 18-vuotiaat rikoksilla oireilevat lapset ja nuoret sekä asiakkaat, jotka ovat riskissä väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiseen. Ankkuritoiminnassa väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäisyssä ei ole ikärajoja. Ankkuri puuttuu nuorten rikoskäyttäytymiseen sekä muuhun häiriökäyttäytymiseen, joka ei välttämättä ylitä rikosilmoituksen kynnyistä, mutta moniammatillisen tuen tarve on tunnistettu. Ankkuri tukee myös nuoria ja heidän perheitään, jotka tarvitsevat moniammatillista tukea elämäntilanteessaan, esimerkiksi lähisuhde- tai perheväkivaltatapauksissa (ks. lisää lähisuhde- ja perheväkivallasta Terveiden ja hyvinvoinnin laitos: Marak-toiminta).

2.2.2 Asiakkaiden valitseminen ja kutsuminen

ASIAKKAIDEN VALINTA JA KUTSUMINEN ANKKURITAPAAMISEEN:

- Käynnistyy useimmin viranomaisten kuten poliisissa ja sosiaalitoimessa heränneen huolen perusteella.
- Aloite voi tulla myös eri yhteistyökumppaneiden kuten koulujen tai perheiden ja läheisten yhteydenottojen perusteella.
- Asiakkaat valitaan moniammatillisessa tiimissä, jolloin päätös valinnasta perustuu useiden ammattilaisten harkintaan.

KUTSUMINEN ANKKURITAPAAMISEEN:

- Nuorelle ja hänen huoltajalleen soitetaan tai tarvittaessa lähetetään kutsu postitse.
- Ankkuritiimi voi myös käydä nuoren kotona.

Pääasiassa poliisi tai sosiaalitoimi ohjaa nuoret ankkuritoimintaan, mutta tieto voi tulla myös osallistuvilta organisaatioilta, yhteistyökumppaneilta. Tämän vuoksi on tärkeää, että alueen muut toimijat ovat tietoisia ankkuritoiminnasta ja sen tarjoamasta tuesta. Yhteistyökumppaneista erityisesti koulut ovat keskeisiä toimijoita, koska siellä pystytään tunnistamaan tuen tarpeessa olevia nuoria ja ohjaamaan heitä ankkuritoimintaan, etenkin väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen kohdalla. Nuori tai tämän perhe voi myös ottaa suoraan yhteyttä ankkuriin. Jos alueella ei toimi ankkuritiimiä, ohjataan nuori ja perhe muihin tarpeenmukaisiin palveluihin.

Nuoren ankkuriprosessin aloittamisesta **sovitaan moniammatillisessa yhteistyössä**. Valinta tapahtuu ankkuritiimin palaverissa, joihin osallistuu koko ankkuritiimi. Siten saadaan jo heti prosessin alusta asti muodostettua kokonaiskuva nuoren tilanteesta. Näin päätös ei myöskään jää vain yksittäisten ammattilaisten harkinnan varaan.

Nuori ja hänen vanhempansa/huoltajansa kutsutaan ankkuritapaamiseen soittamalla hänen huoltajilleen tai nuorelle itselleen, jos hän on jo täysi-ikäinen. Jos huoltajia ei tavoiteta puhelimitse, voidaan heille lähettää kutsu postitse. Kutsussa kerrotaan nuorelle ja huoltajille miksi, miten ja milloin tapaaminen järjestetään (Liite 1). Vanhempia tai huoltajia pyydetään saapumaan ensimmäiseen tapaamiseen. Lisäksi kutsussa kerrotaan ankkuritoiminnasta, ankkuritiimistä sekä tiedonvaihdon periaatteista. Jos nuorta ja hänen huoltajiaan ei tavoiteta, ankkuritiimi tai joku tiimin ammattilaisista käy perheen kotona keskustelemassa asiasta. Ankkuritiimi sopii keskenään, kuka hoitaa nuoren ja hänen huoltajansa kutsumisen ankkuritapaamiseen. Usein kutsujana on poliisi, etenkin jos tapaamisen taustalla on nuorta koskeva rikosepäily.

2.3 Tapaamisten suunnittelu ja eteneminen

2.3.1 Tapaamisten valmistelu

Valmistautuminen tapaamiseen. Nuori kutsutaan moniammatilliseen ankkuritapaamiseen, kun ammattilaisilla on huoli nuoresta, jonka tilanteeseen moniammatillinen lähestymistapa on perusteltu. Ankkuritiimi sopii ennen ankkuritapaamista, kuka kutsuu nuoren, hänen huoltajansa ja muut osallistujat, osallistuuko koko tiimi tapaamiseen vai vain osa, mistä aiheista tulevassa tapaamisessa keskustellaan ja kuka ammattilaisista käsittelee mitään asioita. Lisäksi sovitaan tapaamispaikan varaamisesta sekä siitä, kenellä on päävastuu nuoren tapauksesta ja kuka kirjaa tapaamiset.

Ankkuritapaamiseen osallistuvat nuori, hänen huoltajansa sekä ankkuritiimi tai osa tiimin ammattilaisista. Nuoren vanhemmat/huoltajat ovat mukana ensimmäisellä tapaamisella ja tarpeen mukaan jatkotapaamisissa. Ankkuritiimin ammattilaisten

lisäksi tapaamisiin voi osallistua myös muita toimijoita. Heidät valitaan ja kutsutaan nuoren suostumuksella ja hänen yksilöllisen tilanteensa mukaisesti. Muita ammattilaisia ovat esimerkiksi koulun edustajat tai nuorelle jo muissa palveluissa nimetty oma sosiaalityöntekijä.

Ajankohta. Ankkuritapaamiset järjestetään ensisijaisesti virka-aikana. Tapaaminen voidaan kuitenkin järjestää joustavasti nuorelle ja hänen huoltajalleen sopivana ajankohtana. Tapaamisia järjestetään siten myös ilta-aikaan tai viikonloppuisin, jos nuoren ja hänen perheensä tilanne sen vaatii. Yhteen tapaamiseen varataan aikaa noin 1–2 tuntia.

Tapaamispaikat. Ankkuritapaamiset järjestetään pääsääntöisesti poliisilaitoksella, mutta jatkotapaamiset voidaan järjestää tapauskohtaisesti myös muualla. Tapaamiset voidaan järjestää myös osallistuvien organisaatioiden tiloissa, koululla, asiakkaan kotona tai esim. kahvilassa tai kolmannen sektorin tiloissa. Tilan tulee olla rauhallinen ja sellainen, että nuoren yksityisyys toteutuu.

2.3.2 Suostumus tietojenvaihtoon

Ankkuritoiminnalla pyritään tukemaan nuoren ja hänen vanhempiensa/huoltajiensa mahdollisuuksia edistää nuoren hyvinvointia. Ankkuritoiminta perustuu nuoren osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden ja yksityisyyden suojan kunnioittamiseen^{ix}. Tämän vuoksi nuorelta ja tilanteen huomioiden vanhemmalta/huoltajalta pyydetään suostumus ankkuritiimissä tapahtuvaan tiedonvaihtoon ja asian käsittelyyn moniammatillisessa ryhmässä. (Ks. lisää alaluku 3.3.)

Nuoren suostumuksen pyytäminen

Suostumus sisältää nuorta, tapahtumaa ja suostumuksen vastaanottajaa koskevat tiedot sekä suostumuksen voimassaoloajan. Suostumuksella nuori vahvistaa, että hän on antanut suostumuksen vapaaehtoisesti ja hänellä on ollut riittävästi tietoa ankkuritoiminnasta, siinä toteutettavasta moniammatillisesta tiedonvaihdosta sekä toiminnan luottamuksellisuudesta. Suostumus tehdään kirjallisesti (Liite 2) ja se tallennetaan osaksi asiakastietoja eli siihen järjestelmään, mihin nuoren tiedot muutoinkin kirjataan. Nuorella on oikeus perua suostumuksensa.

^{ix} Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, Perustuslaki 731/1999, Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, Sosiaalihuoltolaki 1201/2014, Nuorisolaki 1285/2016

Huomionarvoista on se, että tietyiltä osin nuoren itsemääräämisoikeudella ei ole ikäraja. Ankkuritiimi harkitsee riittääkö nuoren suostumus vai tarvitaanko myös vanhempien/ huoltajien suostumus^x.

Tilanteet, joissa tiedonvaihto toteutetaan ilman nuoren suostumusta

Jos nuoren suostumusta ei saada, ankkuritiimi arvioi, miten toteutetaan mahdolliset lakisääteiset toimenpiteet, joiden käsittelyyn nuoren suostumusta ei tarvita (esim. rikos- ja lastensuojelutapaukset), ja huolehtii siitä, että nuori saa tukea muiden palvelureittien kautta. Näissä tilanteissa nuoren tietoihin kuitenkin kirjataan, että nuoreen on otettu yhteyttä, mutta ei ole saatu suostumusta toimintaan osallistumiseen. Kirjaaminen tehdään siihen/niihin järjestelmiin, mihin nuoren tiedot muutoinkin kirjataan. Tämä on tärkeää myös ankkuritiimin ammattilaisten oikeusturvan vuoksi.

Nuoren suostumusta ei kuitenkaan pyydetä tilanteissa, mikäli tapaamisen syynä on asia, jonka käsittelyyn ei lainsäädännön perusteella edellytetä suostumusta. Tilanteissa, joissa suostumusta ei tarvita, nuorelle kuitenkin kerrotaan tilanne sekä perusteet ja keskustellaan asian merkityksestä^{xi}.

2.3.3 Tapaamisten sisältö ja eteneminen

Ankkuritapaamisten tarkoituksena on löytää keinot ja tuen muodot nuoren hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen (Taulukko 3). Tämä edellyttää nuoren yksilöllisen elämäntilanteen tunnistamista ja kartoittamista, ja sen apuna käytetään vakioitua keskustelumallia ja tapaamisrunkoa (Liite 3). Keskustelumallien käyttö varmistaa sen, että nuoren tilanne tulee kartoitettua kokonaisvaltaisesti ja moninäkökulmaisesti. Ne toimivat myös ammattilaisten työskentelyn välineinä. Tapaamisessa myös tuetaan keskustelua perheenjäsenten ja muiden osallistujien välillä.

Tapaamisen aloitus. Ankkuritapaaminen aloitetaan käymällä läpi tapaamiseen osallistujat sekä heidän roolinsa (Taulukko 3). Vaikka ankkuritoiminnan periaatteet ja tietojen vaihto on kuvattu jo tapaamiskutsussa, ne keskustellaan läpi vielä uudelleen. Lisäksi käsitellään ja kirjataan nuoren suostumus. Tapaamisessa keskustellaan nuoren ja huoltajien kanssa siitä, mikä tapaamisen tavoite on.

x Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992.

xi Rikoslaki 39/1889, Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, Lastensuojelulaki 417/2007, Poliisilaki 872/2011, Nuorisolaki 1285/2016.

Tapahtuman käsittely ja tuen tarpeen selvittäminen. Ankkuritapaamisissa nuori, huoltajat ja ammattilaiset voivat kertoa omin sanoin tapahtumasta (Taulukko 3). Tärkeää on kuulla nuorta ja hänen kuvaustaan siitä, mitä tapahtui. Ammattilaiset käyvät läpi, mitä tapahtumat tarkoittavat lainsäädännön näkökulmasta ja millaisia mahdollisia seurauksia siitä on tai olisi voinut aiheutua. Ankkuritiimin ammattilaiset kartoittavat nuoren elämäntilanteen mukaan lukien terveydentila, hyvinvointi ja perhetilanne sekä kaverit, vapaa-ajan vietto ja mahdollinen päihteiden käyttö.

Keskusteluilla tavoitellaan yhteistä ymmärrystä asioista. Myös vanhempia tuetaan osallistumaan keskusteluun, vaikka päähuomio on nuorella. Ammattilaiset tukevat keskustelua perheenjäsenten ja muiden osallistujien välillä. Tärkeää on, että sekä nuori että huoltajat kokevat tulleet kuulluiksi. Tämä helpottaa asioista keskustelua, mutta se tukee myös asioista sopimista, muutostarpeiden tunnistamista ja jatkotyöskentelyä. Tapaamisen tavoitteena on lisäksi auttaa huoltajia tukemaan nuoren positiivista kehittymistä ja haitallisten toimien välttämistä. Nuoren mahdollisuudet hyvinvointia tukevaan käyttäytymiseen paranevat, kun hän kokee olevansa arvokas ja arvostettu.

Tapaamisen päättäminen. Tapahtuman käsittelyn jälkeen pohditaan yhteisesti, mitä sellaisia konkreettisia asioita osallistajat voivat tehdä, joilla tuetaan nuorta eteenpäin (Taulukko 3). Tarvittaessa sovitaan uusi tapaamisaika tai huolehditaan palveluohjauksesta. Palveluohjaus toteutetaan siten, että varmistetaan nuorelle tapaamisaika palveluun ja tarvittaessa ohjaus toteutetaan ”saattaen”. Tämä tarkoittaa sitä, että ankkuritiimin ammattilainen on mukana ensimmäisellä tapaamisella muissa palveluissa. Ankkuritapaaminen päätetään myönteisessä ja kannustavassa ilmapiirissä. Lisäksi nuorta ja hänen huoltajia kehoitetaan ottamaan tarvittaessa yhteyttä ankkuritiimin ammattilaisiin, ja huolehditaan, että nuori ja huoltajat tietävät, miten jatkoyhteydenotto tapahtuu.

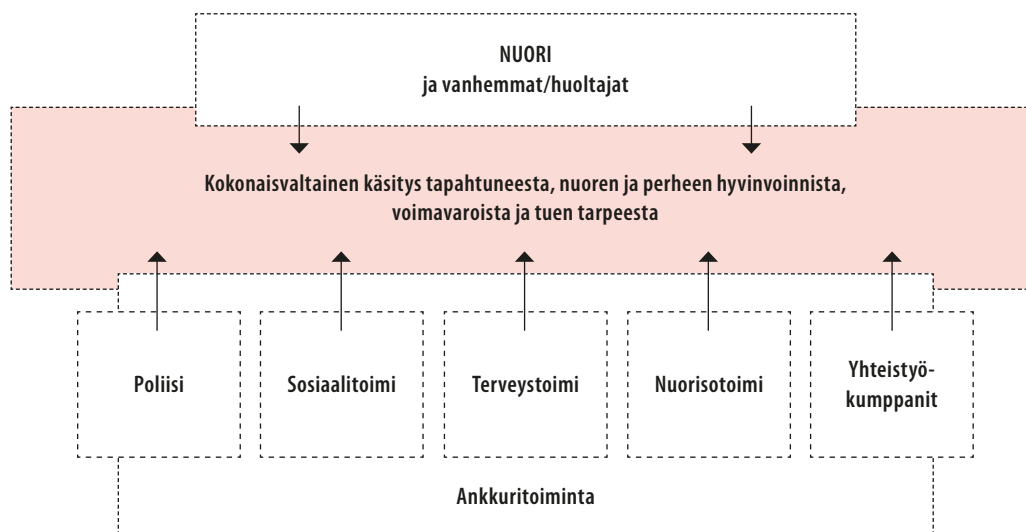
Taulukko 3. Ankkuritapaamisten eteneminen

Tapaamisen aloitus:
<ul style="list-style-type: none"> • osallistujat esitellään ja toivotetaan tervetulleiksi
<ul style="list-style-type: none"> • esitellään ankkuritoiminta ja tietojenvaihto
<ul style="list-style-type: none"> • keskustellaan tapaamisen tavoitteista
<ul style="list-style-type: none"> • pyydetään nuoren suostumus.
Tapahtuman käsittely ja tuen tarpeen selvittäminen:
<ul style="list-style-type: none"> • kuullaan nuorta siitä, mitä on tapahtunut: miksi, miten, kuka tai keitä oli osallisina, missä ja milloin
<ul style="list-style-type: none"> • keskustellaan tapahtumien laillisista seurauksista ja vastuusta: mahdolliset seuraukset, vahingonkorvausvastuu, rikosoikeudellinen vastuu
<ul style="list-style-type: none"> • kartoitetaan nuoren elämäntilanne: terveydentila, perhetilanne, koulunkäynti, kaverit, vapaa-aika, päihteiden käyttö
<ul style="list-style-type: none"> • kuullaan vanhempien näkökulmaa.
Tapaamisen päättäminen:
<ul style="list-style-type: none"> • laaditaan toimintasuunnitelma siitä, mitä konkreettista nuori, hänen huoltajansa ja osallistuvat ammattilaiset voivat tehdä
<ul style="list-style-type: none"> • sovitaan mahdollinen seuraava tapaamisaika tai ohjaaminen jatkopalveluihin
<ul style="list-style-type: none"> • lopetetaan tapaaminen keskusteluun nuoren vahvuuksista ja myönteisistä puolista
<ul style="list-style-type: none"> • rohkaistaan nuorta ja hänen huoltajaansa olemaan tarvittaessa yhteydessä.

2.3.4 Asiakkaan tilanteen arvioiminen

Kokonaiskuvan muodostaminen. Nuoren tilanteen arvioiminen toteutetaan ankkuri-tiimin yhteistyössä ja nuoren tilanne arvioidaan kokonaisvaltaisesti ja yksilöllisesti. Kokonaiskuvan muodostamiseksi tietoa nuoren tilanteesta ja taustasta kootaan eri ammattiryhmiltä. Nuoren tapaaminen on ensiarvoisen tärkeää, eikä kokonaiskuvaa voi muodostaa esimerkiksi pelkkien puhelinkeskustelujen perusteella. Kokonaiskuvan muodostamisessa huomioidaan myös huoltajien näkökulma. Moniammatillisen tiimin, nuoren ja vanhempien käsitysten perusteella muodostetaan kattava kuva nuoren tilanteesta ja tuen tarpeista (Kuvio 2).

Kuvio 2. Kokonaiskuvan muodostaminen

Nuoren kokonaistilanteen arvioinnin tukena käytettävät näyttöön perustuvat arviointivälineet ja -mallit. Ankkuritoiminnassa nuoren tilanteen arvioinnin tukena käytetään tapauskohtaisesti näyttöön perustuvia arviointivälineitä ja -malleja, menetelmiä ja lomakkeita. Niiden avulla voidaan välttää se, että nuoren ja perheen tilanteen arviointi jäisi pelkästään yksittäisten ammattilaisten subjektiivisten arvioiden varaan. Mittareilla tarkoitetaan näyttöön perustuvia kyselyitä ja lomakkeita. Ne kohdistuvat joko nuoren kokonaistilanteen kartoittamiseen tai yksittäiseen elämän tai hyvinvoinnin alueeseen kuten terveydentilan arviointiin, päihteiden käyttöön, väkivaltaisuuteen sekä väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiseen.

Ankkuritoiminnassa arvioidaan nuoren tilannetta. Tilanteen arviointi toteutetaan yhdessä nuoren kanssa, ankkuritoiminnan periaatteita kunnioittaen. Tämä arviointi on hyvä pitää erillään muualla viranomaisissa toteutettavista uhka-arvioista. Näissä uhka-arvio tehdään yleensä viranomaisille, jotta nämä voivat paremmin arvioida tarvittavia toimenpiteitä uhkan vähentämiseksi. Uhka-arviot sisältävät usein salassa pidettäviä tietoja, eivätkä ne välttämättä ole julkisia asiakkaalle.

Nuorelle voidaan myös toteuttaa ankkuritoiminnassa sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointi, jos paikallisesti näin on sovittu. Arvioinnin periaatteita voidaan mukailla ja yhteistyötä tehdään muun sosiaalihuollon kanssa, vaikka viralliseen palvelutarpeen arviointiin ei olisi päädytty. Palvelutarpeen arvioinnin tavoitteena on tunnistaa nuoren tuen tarpeet.

Kokonaistilanteen ja terveydentilan arviointi. Ankkuritoiminnassa käytetään toiminnan tukena menetelmiä ja lomakkeita, jotka kohdistuvat nuoren kokonaistilanteen arviointiin sekä terveydentilan ja väkivaltaisuuden arvioimiseen (Taulukko 4).

Väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen tilan arviointi. Väkivaltaisen ekstremismiin radikalisoitumisen uhan arvioinnin tueksi on kehitetty useita erilaisia menetelmiä ja lomakkeita (Taulukko 4)^{30,31}, mutta sen varhainen tunnistaminen on haasteellista. Lisäksi mittareiden luotettavuuden ja käytettävyyden tutkimusnäyttö on kuitenkin vähäistä. Haasteelliseksi väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen tunnistamisen ja ehkäisyn tekee se, että ilmiö on moniulotteinen eikä sitä pystytä ennustamaan³². Yksiselitteistä syytä tai prosessia väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiseen ei ole voitu osoittaa^{25,33}. Yksilöt radikalisoituvat erilaisista syistä johtuen ja eri tavoin²². Radikalisoituminen ei ole lineaarinen ja yksilön radikalisoitumisen ”aste” voi vaihdella^{34,35}. Toiset ovat haavoittuvaisempia kuin toiset väkivaltaiselle radikalisoitumiselle altistaville tekijöille³³.

Väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen tarkastelussa huomio kiinnitetään usein siihen vaikuttaviin tekijöihin ja mahdollisiin syihin. Mahdollisesti vaikuttavat tekijät voidaan jakaa yksilön kokemuksiin ja terveydentilaan, ideologioihin, yhteiskuntaan ja globaalin tilanteeseen^{22,36,37}. Nämä tekijät eivät kuitenkaan yksistään ole riittäviä tai välttämättömiä käynnistämään tai selittämään väkivaltaista radikalisoitumista, sillä samat tekijät kuuluvat osaltaan yksilön normaaliin arkeen ja kehittymiseen²². On myös huomioitava, että samat tekijät voivat sekä altistaa että suojella väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiselta. Vaikka yksilö olisi jo väkivaltaisesti radikalisoitunut tai osana ääriilikeitä, hänen on mahdollista irtautua³⁸. Tätä tukee muun muassa positiiviset kokemukset maltillisista ryhmistä, jotka mahdollistavat yhteiskunnallisen vaikuttamisen ilman väkivaltaa, työhön ja opiskeluun liittyvät mahdollisuudet, perhe tai muuttunut taloudellinen tilanne^{20,39–41}.

Taulukko 4. Näyttöön perustuvia arviointivälineitä, malleja, menetelmiä ja lomakkeita nuoren tilanteen arvioimiseksi

Mittari/malli	Kohde
KOKONAISTILANTEEN ARVIOIMINEN	
Lastensuojelutarpeen arvioiminen	BBIC-mallia (Barns Behov i Centrum-modell) käytetään lastensuojelutarpeen arvioinnin tukena. Mallissa tarkastellaan nuoren tilannetta nuoren tarpeiden, vanhempien kykyjen ja perheen ja ympäristön näkökulmista.
Lapsen/nuoren elämäntilanteen kartoittaminen sekä sosiaalityön tarpeen määrittäminen	Lapsikeskeinen tilannearvio -mallia käytetään lastensuojelun avohuollon sosiaalityön asiakkuuden aikana. Mallin tavoitteena on elämäntilanteen selvittäminen ja sosiaalityön tarpeen määrittäminen. ⁴²
TERVEYDENTILA	
Masennusoireiden arviointi	BDI-21 (Beck Depression Inventory) -arviointimenetelmä on tarkoitettu masennusoireiden vaikeusasteen arviointiin.
Ahdistuneisuuden tilan arviointi ja seuranta	GAD-7 (Generalized Anxiety Disorder 7 -item scale) -arviointi-menetelmä on tarkoitettu ahdistuneisuushäiriön seulontaan ja seurantaan.
Itsetunnon tason selvittäminen	Itsetuntokyselyllä pyritään arvioimaan itsetunnontasoa.
PÄIHITEIDEN KÄYTTÖ	
Nuorten alkoholinkäytön arviointi	ADSUME (Adolescents' Substance Use Measurement) -lomake on suunnattu nuorten alkoholinkäytön ja siihen liittyvien riskien arviointiin.
Alkoholinkäyttöön liittyvien riskien arviointi	Audit-kysely on tarkoitettu alkoholinkäyttöön liittyvien riskien arviointiin.
Huumeiden käyttöön liittyvien riskien arviointi	DUDIT (Drug Use Disorders Identification Test) testillä pyritään arvioimaan huumeiden käyttöön liittyvien ongelmia ja haittoja.
VÄKIVALTA	
Nuorten rikoskäyttäytymisen arviointi	SAVRY (Structured Assessment of Violence Risk in Youth) -menetelmä on tarkoitettu arvioimaan nuoren mahdollista tulevaa rikollista käyttäytymistä ⁴³
Lähisuhde- ja perheväkivallan uhan arviointi	MARAK-lomake on tarkoitettu lähisuhde- ja perheväkivallan uhan arviointiin.
Väkivallan uhan arviointiin	HCR-20 (Historical Clinical Risk Management) on tarkoitettu väkivallan uhan arviointiin yksilöillä, joilla on mielenterveysongelmia tai väkivaltainen tausta ⁴⁴⁻⁴⁶ . HCR-20:n käyttö vaatii sertifiointin ⁴⁷ .
VÄKIVALTASEN RADIKALISOITUMISEN JA EKSTREMISMIN ARVIOINTI	
Terrorismin uhan tunnistaminen	TRAP-18 (Terrorist Radicalization Assessment Protocol) on tarkoitettu arvioimaan terroristisen väkivallan uhkaa erityisesti henkilöillä, jotka eivät kuulu radikalisoituneisiin ryhmiin eli jotka ovat ns. "lone-actors" ⁴⁸ . Menetelmän käyttö vaatii lisenssin ⁴⁹ .
Empatiakyvyn arvioiminen	VERA-2 (Violent Extremist Risk Assessment) on arviointimenetelmä, joka on tarkoitettu arvioimaan yksilön kykyä tuntea empatiaa mahdollista uhria kohtaan. Empatiakyvyn on todettu olevan yhteydessä väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiseen. ^{50,51} VERA-2:n käyttö vaatii sertifioidun koulutuksen sen käyttämistä ja tulkitsemista varten ⁵² .
Väkivaltaiselle ekstremismille altistavien ja siltä suojelevien tekijöiden arviointi	ERIS (Extremist Risk Intervention Scale) on tarkoitettu väkivaltaiselle ekstremismille altistavien ja siltä suojelevien tekijöiden arvioinnin tueksi.

2.3.5 Ankkurisuunnitelma ja kirjaaminen

Ankkurisuunnitelman laatiminen ja sen sisältö. Ankkurisuunnitelma tarkoittaa sitä, että jokaisen nuoren kanssa sovitaan yksilölliset tavoitteet tulevaisuutta ajatellen sekä päätetään käytännön menetelmistä, joilla näihin tavoitteisiin päästään. Suunnitelmassa kuvataan myös se, mitä ammattilaiset tekevät tavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi. Suunnitelma on tarpeen moniammatillisen toiminnan systemaattisuuden ja tavoitteellisuuden vuoksi. Suunnitelman toteutumista seurataan mahdollisissa jatkotapaamisissa ja/tai puhelimitse nuoren tai hänen huoltajansa kanssa. Jos todetaan, että tarvetta lisätuelle tai tapaamisille ei ole, tällöinkin keskustellaan ja sovitaan esimerkiksi siitä, miten vanhemmat voivat tukea nuoren hyvinvointia ja mitä nuoren itse tulisi tehdä.

Kirjaaminen. Ankkuritiimin ammattilaiset kirjaavat nuoren ankkuritapaamiset omiin tietojärjestelmiinsä, noudattaen omaa ammattiryhmää ja alaa koskevaa lainsäädäntöä ja ohjeita.

ANKKURISUUNNITELMAAN KIRJATAAN SEURAAVAT ASIAT:

- nuorelle yhteisesti sovitut tavoitteet
- menetelmät sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi
- ammattilaisten tehtävät nuoren tavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi.

2.3.6 Tapaamisten tilastointi

Jokaisesta ankkuritapaamisesta kirjataan nuorta ja tapahtumaa koskevat keskeiset tiedot, jotta toiminnan toteutumista voidaan paikallisesti, alueellisesti ja kansallisesti seurata, arvioida ja kehittää (Taulukko 5). Yhdenmukainen tilastointi mahdollistaa siten myös toiminnan käytön ja vaikuttavuuden arvioinnin. Tapaamisista tilastoidaan nuoren ikä, tulosy ja taustatiedot sekä mahdollinen palveluohjauksen taho on päädytty ankkuritapaamisen jälkeen. Ankkuritiimi tilastoi ankkuritapaamiset ja sopii, kenen tai keiden vastuulla tilastointi ja sen ajan tasalla pitäminen on. Mikäli tilastointi toteutetaan siten, että jokainen ammattilainen vastaa omalta osaltaan tilastoinnin toteuttamisesta, varmistetaan ettei sama tapaaminen tule useaan kertaan kirjattua tilastointiin. Tilastointi toteutetaan siten, että sekä esimiehet että tilastoinnista vastaava(t) henkilö(t) pääsevät kirjaamaan tilastointia. Tämä edellyttää, että kaikilla ankkuritiimin ammattilaisilla on käyttöoikeudet tilastoinnin kannalta keskeisiin tietojärjestelmiin.

Taulukko 5. Ankkuritapaamisista tilastoitavat asiat

Nuorta koskevat asiat:	Tapaamista koskevat asiat:
<ul style="list-style-type: none"> • syntymävuosi 	<ul style="list-style-type: none"> • ilmoitusajankohta (pp.kk.vvvv)
<ul style="list-style-type: none"> • kotipaikka 	<ul style="list-style-type: none"> • tapaamisajankohta (pp.kk.vvvv)
<ul style="list-style-type: none"> • ankkuriin tulosityy 	<ul style="list-style-type: none"> • mistä tieto nuoresta on tullut ankkuriin (mistä nuori on ohjautunut toimintaan)
<ul style="list-style-type: none"> • ankkuritoiminnassa kirjattu mahdollinen lastensuojeluilmoitus 	<ul style="list-style-type: none"> • onko ollut aikaisemmin ankkurin asiakas
<ul style="list-style-type: none"> • mahdollinen rikosnimike. 	<ul style="list-style-type: none"> • ankkuritapaamisen käyntikerta, eli monesko ankkurikäynti on kyseessä: 1., 2., 3. . .
	<ul style="list-style-type: none"> • mahdollinen palvelutarpeen arvioinnin toteuttaminen ankkurissa
	<ul style="list-style-type: none"> • mahdollinen palveluohjaustaho/vastuuorganisaatio, jossa työ jatkuu.

Ankkuritoiminnan tilastoinnissa kerättävät tiedot ovat henkilötietoja. Näiden käsittelyssä noudatetaan tietosuojalainsäädännön mukaisia tietosuojaperiaatteita^{xii}. Henkilötietojen tilastointi ankkuritoiminnassa edellyttää henkilörekisterin perustamista. Henkilörekisteriä perustettaessa määritetään rekisterinpitäjä(t), tietojen käsittelyn vastuut ja roolit. Rekisterinpitovastuun ollessa yhdellä toimialalla, huolehditaan siitä, että kaikilla ankkuritiimin ammattilaisilla on tarvittavat muokkaus- ja päivitysoikeudet rekisteriin.

2.3.7 Tapaamisten päättäminen ja palveluohjaus

Ankkuritapaamisista nuori ohjataan tarvittaessa sopiviin ja pitkäaikaisempiin palveluihin. Siten ankkuri toimii niin sanottuna nivelvaiheena, jossa kartoitetaan yksilöllinen tuen tarve ja ohjataan tarkoituksenmukaisiin palveluihin. Mahdollisia jatkohoito- ja tukitahoja ovat sidosryhmät sekä erilaiset yhteistyökumppanit (ks. lisää alaluku 3.2).

Väkivaltaisesti radikalisoituneiden tai sen riskissä olevien asiakkaiden tuki toteutetaan pääasiassa ankkurissa tai asiakkaat ohjataan lisätuen piiriin sidosryhmien palveluihin. Mahdollinen jatkohoito- tai tukitaho määritetään yksilöllisesti asiakkaan tilanteen mukaisesti.

Päätös siitä, että ankkuritapaamiset lopetetaan, tehdään yhteistyössä nuoren, hänen huoltajansa ja ankkuritiimin ammattilaisten kanssa. Yleensä tämä tapahtuu silloin, kun uusia huolta aiheuttavia tapahtumia tai niiden riskiä ei enää ilmene, tapahtumat on selvitetty tai nuori siirtyy esim. lastensuojelun asiakkaaksi. Tärkeää on, että mahdollinen avun ja tuen tarve on selvitetty ja nuori on ohjattu mahdollisen jatkotuen ja avun piiriin.

xii Tietosuojalaki 1050/2018, Euroopan parlamentin ja neuvoston yleinen tietosuojasetus 2016/679

3 Moniammatillinen yhteistyö ankkurissa

Ankkuritoiminta perustuu yhteisille kansallisille toimintaperiaatteille, mutta se järjestetään vastaamaan paikallisiin ja alueellisiin tarpeisiin ja erityispiirteisiin. Ankkuritoiminnan tarpeisiin ja erityispiirteisiin vaikuttavat alueen väestöpohja ja nuorten määrä sekä se, millaiset resurssit ankkuritoiminnalla on ja millaisia järjestöjä alueella toimii.

3.1 Ankkuriammattilaisten asiantuntijuudet

ANKKURITIIMI MUODOSTUU SEURAAVISTA AMMATTILAISISTA:

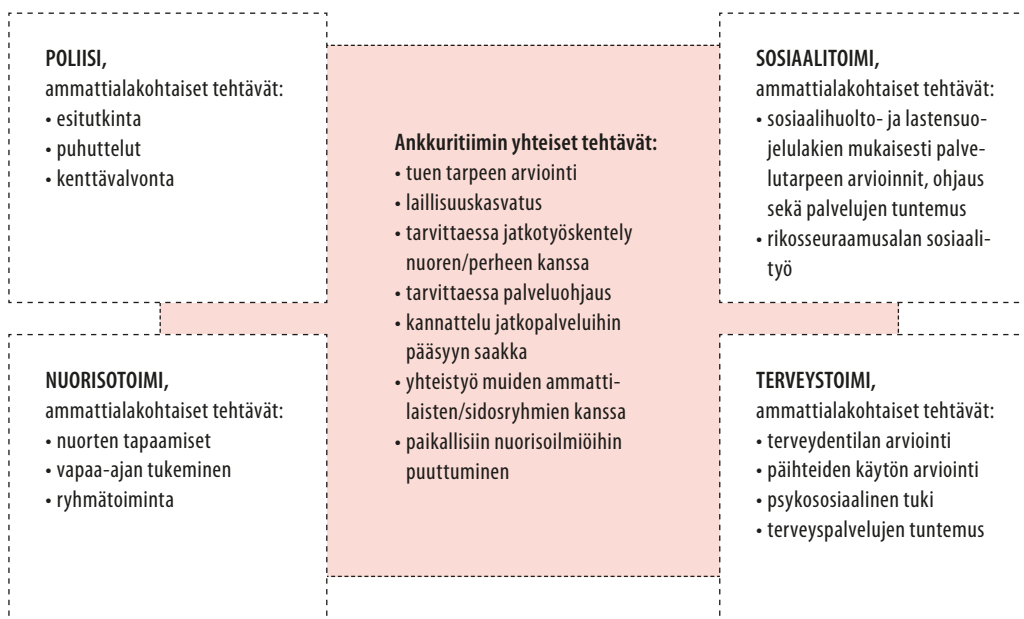
- poliisi
- sosiaalitoimi: sosiaalityöntekijä/sosiaalihojaaja
- terveystoimi: sairaanhoitaja/terveydenhoitaja
- nuorisotoimi: nuorisotyöntekijä/erityisnuorisotyöntekijä.

Ankkuritiimissä on ammattilaiset poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. Mikäli kaikkia ammattiryhmiä ei ole käytettävissä, ankkuritoiminnassa huolehditaan siitä, että näiden ammattilaisten asiantuntemus on jotenkin muutoin saatavilla. Ankkuritiimiin voi kuulua myös esimerkiksi sovittelun edustaja tai nuorisopsykiatri. Ankkuritiimiin osallistuvien ammattilaisten määrä suhteutetaan paikallisiin tarpeisiin ja olosuhteisiin.

Ankkuritiimin ammattilaisten tehtävät perustuvat heidän ammattiansa ohjaavaan lainsäädäntöön ja koulutukseen (Kuvio 3). Tämä edellyttää sitä, että jokainen ammattilainen tuntee oman ammattinsa osaamisensa ja siihen sisältyvän työnkuvan, jotta hän voi tuoda sen ankkuritiimin käyttöön. Lisäksi ammattilaisten on tunnettava muiden tiimiin kuuluvien ammattilaisten työnkuvat. Tämä edistää työn hallittavuutta sekä työhyvinvointia. Mukana

olevien ammattilaisten työnkuvien rajaaminen ankkuritoimintaan auttaa heitä työnhallinnassa ja osaamisen kehittämisessä.

Kuvio 3. Ankkuritoimijoiden asiantuntijuudet

Ammattialakohtaisten tehtävien lisäksi ankkuritoiminnassa on kaikille yhteisiä tehtäviä, jotka kohdistuvat nuoren yksilöllisen tuen tarpeen arviointiin, laillisuuskasvatukseen ja nuoren tarpeenmukaiseen palveluohjaukseen tai jatkotyöskentelyyn nuoren ja/tai perheen kanssa (Kuvio 3).

Ankkuritiimin yhteiset tehtävät tarkoittavat paikallista ja alueellista asiantuntijuutta esimerkiksi huolta aiheuttavista nuorista ja yhteistyötä muiden tiimiläisten sekä sidosryhmien kanssa. Jokaisella ankkuritiimin ammattilaisella on vastuu omasta osaamisestaan ja osaltaan myös toisten ammattilaisten perehdyttämisestä omaan rooliinsa toiminnassa.

Ankkuritiimissä toimivan **poliisin tehtäviä** ohjaa keskeisimpänä poliisilaki. Poliisin tehtäviin kuuluvat nuorten puhuttelut ja mikäli paikallisesti tai alueellisesti on niin sovittu, ankkurissa mukana olevien nuorten tekemien rikosten esitutkinta ja muut lakisääteiset poliisin tehtävät. Ankkuripoliisin tehtävät keskittyvät pääsääntöisesti rikosten ennaltaestämiseen.

Sosiaalitoimen edustajan tehtävät perustuvat sosiaalihuoltoon koskevaan lainsäädäntöön. Ankkuritiimissä sosiaalitoimen edustajan tehtäviin kuuluvat sosiaalihuoltolain sekä lastensuojelulain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit, palveluohjaus tai näihin osallistuminen paikallisten sopimusten mukaan. Lisäksi ammattilaisten tehtäviin kuuluu sosiaalitoimen palvelujen tuntemus. Ankkuritiimi voi myös ohjata palvelutarpeen arvioinnit paikallisten käytäntöjen mukaisesti sosiaalitoimen toteutettaviksi. Sosiaalitoimen ammattilainen vastaa myös ankkurissa mukana olevien nuorten rikosseuraamusalan sosiaalityöstä.

Terveydenhuollon ammattilaisen tehtävät perustuvat terveydenhuoltoon koskevaan lainsäädäntöön. Heidän tehtävänä on ankkuritiimissä vastata terveydentilan ja terveyskäyttäytymisen arvioinneista. Terveydenhuollon ammattilaisten osaamiseen sisältyy myös terveydenhuollon palvelujen tuntemus. Lisäksi heidän tehtävänä on tunnistaa ja vähentää yleisiä terveydellisiä riskitekijöitä rikoksille ja väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumislle sekä vahvistaa suojelevia tekijöitä sekä tunnistaa mahdollisia riskitekijöitä.

Nuorisotyöntekijän tehtävät perustuvat nuorisolakiin. Heidän tehtävänä on ankkuritiimissä tukea nuorta muuttamaan valintojaan muun muassa rikoskäyttäytymisen suhteen sekä tukea nuorta yhteiskuntaan kiinnittymisessä. Nuorisotyöntekijä voi tukea nuoren itsetuottamusta ja kokemusta siitä, että hän on arvokas ja hyväksytty omana itsenään, vahvistaa myönteisiä asenteita koulua kohtaan ja ohjata mielekkääseen vapaa-ajan tekemiseen. Nämä kaikki tukevat rikoskäyttäytymisestä luopumista.

3.1.1 Ankkuriammattilaisten valitseminen ja osaaminen

Ankkuritiimin ammattilaisten valinnasta vastaavat toimintaan osallistuvat organisaatiot ja esimiemi. Ankkuritiimin kokoamisessa korostuu ammattilaisten oman alan asiantuntemus, osaaminen ja kokemus nuorten ja perheiden kanssa työskentelystä ja/tai väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäisystä. Lisäksi hakijalla tulee olla kiinnostus ja motivaatio ennalta ehkäisevään toimintaan sekä valmius moniammatilliseen yhteistyöhön ja yhdessä tekemiseen.

Moniammatillisen yhteistyön toteuttaminen nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi vaatii ammattilaisilta erityisesti kykyä arvioida nuoren ja perheen kokonaisvaltainen tilanne ja toimia heidän kanssaan yhteistyössä. Toiminta vaatii myös taitoa ottaa vaikeita asioita puheeksi kunnioittavasti ja syyllistämättä nuorta. Tärkeää on kyky tunnistaa suojaavat ja myönteiset asiat nuoren elämässä. Yksilöllinen palveluohjaus ja tukimuotojen määrittäminen vaativat moniammatillista yhteistyötä ja tiedonvaihtoa, missä kansallisen ohjauksen ja lainsäädännön tunteminen on keskeistä.

Ankkurin esimiesten valinnasta vastaavat ankkuritoimintaan osallistuvat taustaorganisaatiot. Esimiesten valinta perustuu osaamiseen, motivaatioon sekä valmiuksiin

moniammatillisen tiimin johtamiseen. Ankkuritiimin esimiestehtävä ei seuraa suoraan tiettyä virka-asemaa, koska ankkuritoiminta vaatii tiivistä, moniammatillista yhteistyötä myös esimiestasolta.

3.1.2 Perehdytys, mentorointi ja työnohjaus

Perehdytys ja mentorointi. Ankkuritoiminnan jatkuvuuden ja työhyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että huolehditaan uusien ankkuritiimin ammattilaisten sekä esimiesten perehdytyksestä. Perehdytys on tärkeää myös ankkuritoiminnan laadun varmistamisen kannalta. Jokaisessa ankkurissa laaditaan perehdytysohjelma (Liite 4), jonka toteutumisesta vastaava taho on selkeästi sovittu. Tämä voi olla esim. ryhmänjohtaja/tiiminvetäjä. Lisäksi työssä oppimista tuetaan, esimerkiksi työparityöskentelyllä. Koko tiimi ja esimiehet ovat sitoutuneita uuden ammattilaisen perehdyttämiseen siten, että uusi jäsen otetaan mukaan ryhmän toimintaan ja jokainen ammattilainen kertoo omasta roolistaan ja organisaatiostaan. Ankkuritiimin ammattilaiset vastaavat osaltaan toisten tiimin jäsenten ohjaamisesta ja perehdytyksestä oman alansa toimintaan ja toimintatapoihin. Ymmärrys tiimin toisten jäsenten ammattialasta ja toiminnasta tukee ja vahvistaa yhteistyötä tiimin sisällä.

Esimiesten perehdytyksessä on tärkeää huomioida moniammatillisen tiimin johtamiseen liittyvät erityispiirteet ja vahvistettava esimiesten osaamista. Esimiesten ankkuritoimintaan perehdyttämisen tukena toimivat ankkuritiimin palaverit.

Mentoroinnissa hiljaista tietoa siirretään kokeneemmalta ankkuritiimin ammattilaiselta kokemattomammalle. Mentori tukee ja ohjaa kahdenkeskisessä vuorovaikutuksessa kokemattomampaa henkilöä. Mentoroinnilla voidaan varmistaa, että kokemuksellinen tieto siirtyy myös uusille ankkuritiimin ammattilaisille.

Työnohjaus. Työnohjauksella voidaan tukea ankkuritiimin ammattilaisten mahdollisuuksia tarjota laadukasta palvelua nuorille. Työnohjauksella tarkoitetaan ankkuritiimin ammattilaisille tarjottavaa, asiantuntijan antamaa säännöllistä ohjausta ja tukea oman työn arviointiin, mahdollisten työongelmien erittelyyn ja tarvittavien toimenpiteiden suunnitteluun. Työ ankkurissa sisältää vaikeiden asioiden havaitsemista, puheeksi ottamista ja niihin puuttumista, mikä voi olla ammattilaiselle henkisesti kuormittavaa. Ankkuritoiminta perustuu työntekijän vuorovaikutustaitoihin, persoonallisuuteen ja ammatilliseen osaamiseen. Sen vuoksi on tärkeää, että huolehditaan hänen mahdollisuuksistaan tarjota objektiivista ja huomioonottavaa palvelua.

Ankkuritoimintaan osallistuvien ammattilaisten mahdollisuudet työnohjaukseen varmistetaan, millä voidaan vahvistaa myös tiimityötaitoja, työssäjaksamista ja työhön sitoutumista. Ankkuritiimi osallistuu työnohjaukseen, jonka tarve arvioidaan suhteessa asiakasmäärään ja ammattilaisten kokemaan tarpeeseen.

3.1.3 Täydennyskoulutus

Ankkuritoiminnan laadukas toteuttaminen edellyttää, että huolehditaan ankkuritiimin ammattilaisten riittävästä osaamisesta ja täydennyskoulutuksesta. Kaikilla ammattilaisilla on myös oma vastuu ylläpitää ja huolehtia riittävästä osaamisesta toiminnan toteuttamiseen. Esimiestiimi yhteistyössä toimijoiden kanssa arvioi täydennyskoulutustarpeet. Vastuu täydennyskoulutuksen mahdollistamisesta ja rahoittamisesta on työnantajalla.

Täydennyskoulutusta tarvitaan monialaisesti osaamisen vahvistamiseen ja päivittämiseen. Ankkuritiimin ammattilaisilla tulee olla säännöllistä koulutusta yli ammattirajojen, sillä se lisää toimijoiden ymmärrystä toisten osallistuvien tahojen toiminnasta ja tavoitteista sekä vahvistaa moniammatillista yhteistyötä. Moniammatillisessa toiminnassa toimijat tuntevat pääperiaatteet toisten osallistuvien ammattilaisten lainsäädännöstä ja ohjauksesta, mikä tukee tiedonvaihdon toteutumisen oikea-aikaisuutta ja sisältöä. Lisäksi on tärkeää vahvistaa ankkuritiimien ammattilaisten osaamista suhteessa ankkuritoiminnan ydintehtäviin ja tiimityötaitojen vahvistamiseen. On kuitenkin tärkeää huomioida myös ankkuritiimin ammattilaisten mahdollisuus oman alan perustyon tekemiseen ja täydennyskoulutukseen, jotta voidaan välttää myös ammattilaisten marginalisoituminen omasta ammattikunnastaan²⁷ ja oman ammatti-identiteetin ylläpitämisestä²⁹. Lisäksi ankkuritiimeillä on omia kehittämis- ja koulutuspäiviä paikallisen toiminnan kehittämiseen sekä tiimihengen ylläpitoon.

3.1.4 Yhteistyön rakenteet

Ankkuritoiminnalla on yhteisesti sovitut ja pysyvät rakenteet moniammatilliselle yhteistyölle. Moniammatillinen yhteistyö pohjautuu yhteisiin periaatteisiin, jotka ovat nuoren osallisuus, yksilöllisyys ja kokonaisvaltaisuus, moniammatillisuus sekä nuoren hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen. Moniammatillisuus ankkuritoiminnassa perustuu yhteisiin tavoitteisiin, keskinäiseen kunnioitukseen ja yhteisesti sovittuihin työtapoihin (ks. lisää alaluku 1.3). Ankkuritoiminnan moniammatillisen yhteistyön rakenteista sovitaan.

Yhteinen työtila. Yhteistyötä ja tiedonvaihtoa edistää se, että ankkuritiimi työskentelee samassa rakennuksessa ja yhteisessä työtilassa tai heidän huoneensa ovat lähellä toisiaan^{27,29,53}. Tapaamisiin nuorten ja perheiden kanssa on varattu erillinen tila. Työtilat voivat olla poliisiasemalla, kunnan tiloissa tai esimerkiksi perhekeskuksen toimitiloissa.

Säännölliset palaverit. Ankkuritiimeillä on säännöllisesti palavereita tiimin kesken sekä esimiesten kanssa. Ankkuritiimin ryhmänjohtaja/tiiminvetäjä vastaa säännöllisten palavereiden organisoinnista ja vetämisestä. Palavereissa käydään läpi mahdolliset asiakkaat, valitaan asiakkaat ja sovitaan, ketkä ankkuritiimin ammattilaisista tapaavat nuoren ensimmäisellä kerralla. Lisäksi palavereissa käsitellään ajankohtaisia tiimin asioita. Palavereista kirjoitetaan muistio, joka jaetaan tiimille sekä esimiehille, jotta kaikki ovat

ajan tasalla ajankohtaisista asioista ja siitä, mitä tiimissä on päätetty. Esimiehet osallistuvat säännöllisesti palavereihin, joka vahvistaa tiedonvaihtoa esimiesten ja tiimin välillä ja pitää esimiehet ajan tasalla tiimin toiminnasta.

Tietojärjestelmät. Kaikilla ankkuritiimin ammattilaisilla on käyttöoikeudet toiminnan kannalta keskeisiin tietojärjestelmiin. Kaikkien tiimin ammattilaisten tulisi myös päästä kirjaamaan tilastointia yhteiselle tallennuslustoille.

Yhteneväinen vaatetus. Ankkuritiimillä on kenttätoiminnassa (esim. tapahtumissa) yhteneväinen vaatetus, kuten liivit ammattitunnisteilla. Vaatetus tunnisteilla auttaa nuoria erottamaan tiimin muista toimijoista. Lisäksi yhteneväinen vaatetus tuo tasa-arvoa tiimin jäsenten välille sekä vahvistaa tiimihenkeä. Esimies vastaa vaatetuksen hankinnasta.

3.2 Yhteistyökumppaneiden asiantuntijuus ankkurissa

3.2.1 Yhteistyökumppanit ankkuritoiminnassa nuoren tukena

Ankkuritoiminnassa hyödynnetään myös yhteistyökumppaneiden asiantuntemusta nuoren tukemisessa. Yhteistyökumppaneilla tarkoitetaan niitä tahoja, jotka ovat nuoren elämän kannalta merkityksellisiä ja jotka voivat auttaa ja tukea häntä. Yhteistyökumppaneiden osallistumisesta päätetään tapauskohtaisesti nuoren kanssa.

Ankkuritiimissä sovitaan, kuka ankkuritiimin ammattilaisista on yhteydessä mahdolliseen yhteistyökumppaniin. Ankkuritiimin ammattilaiset sopivat yhteistyökumppaneiden kanssa yhteisistä toimintatavoista, jotta yhteydenotto ja tiedonvaihto on mahdollisimman sujuvaa. Yhteistyö sisältää konsultointia ja tiedonvaihtoa, mutta sidosryhmät toimivat myös potentiaalisina tahoina, joihin ankkuritiimin ammattilaiset voivat ohjata nuoren saamaan jatkotukea. Ankkuritiimi pitää huolta suhteista yhteistyökumppaneihin, jotta yhteys on olemassa, kun sitä tarvitaan yksittäisen nuoren tukemiseen.

Julkisen sektorin toimijat. Yhteistyökumppaneita julkisella sektorilla ovat koulut, kriisipalvelut, nuorisotoimi, poliisi ja rikosasioiden muut palvelut, sosiaali- ja terveystoimi sekä erilaiset muut kunnan ja kaupungin palvelut (Taulukko 6).

Taulukko 6. Esimerkkejä ankkuritoiminnan yhteistyökumppaneista julkisella sektorilla

Sektori	Toimijat, esim.
Kriisipalvelut	lastenkodit/nuorisokodit, ensi- ja turvakodit, kriisikeskus, päihdepalvelusäätiö
Nuorisotoimi	nuorten palvelupisteet/nuorisotalot, erityisnuorisotyö, etsivä nuorisotyö
Opetustoimi	opettajat, rehtorit, koulukuraattorit, erityiskoulut
Poliisi	ennalta estävä toiminta
Rikosasioiden muut palvelut	rikosseuraamusvirasto, rikosuhripäivystys, kriminaalihuolto, rikos- ja riita-asioiden sovittelu, oikeusaputoimisto
Sosiaalitoimi	lastensuojelu, perhetyö/perhepalvelut, aikuissosiaalityö, vammaispalvelut
Terveystoimi	kouluterveydenhoitajat, koululääkärit, omalääkärit, perheneuvola, psykiatria, psykologit, päihdepalvelut
Muut palvelut	palo- ja pelastustoimi
	vastaanottokeskukset, työllistymispalvelut, ELY-keskus

Koulut ja oppilaitokset. Erityisesti koulut ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita ankkuritoiminnassa ja niiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Opettajat ja koulunhenkilökunta tavoittavat valtaosan nuorista ja heillä on mahdollisuus tunnistaa tuen tarpeessa olevat nuoret, mutta myös yhteisölliset oppilashuollon asiat. Oppilaitokset voivat ohjata nuoret tarvittavien palveluiden piiriin ja siten edistää nuorten hyvinvointia. Oppilashuollon työntekijät voivat olla suoraan yhteydessä ankkuritiimiin. Ankkuritoiminta on osa koulujen ja oppilaitosten tukitoimia ja voimavara oppilashuollon toiminnoissa koulukuraattorin ja psykologin palveluiden ohella. Koulut tukevat nuoren yhteiskuntaan kiinnittymistä ja siten niillä on myös mahdollisuus vahvistaa tekijöitä, jotka suojelevat väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiselta, ja lisätä erilaisuuden hyväksyntää⁵⁵.

Paikallisiin tai alueellisiin ankkureihin voidaan nimetä opetustoimen edustaja, jolla on riittävä osaaminen koulujen ja oppilaitosten toiminnasta ja mahdollisuuksista alueella. Opetustoimen rooli ja tehtävät ankkuritoiminnassa kuitenkin vaihtelevat alueellisen tilanteen mukaisesti.

Seurakunnat, uskonnolliset toimijat ja yhteisöt. Uskonnolliset toimijat ja yhteisöt tarjoavat tukipalveluita ja keskusteluapua erilaisiin elämän kriisitilanteisiin kaiken ikäisille. Yhteisöjen ja seurakuntien toimintaan voi tutustua perehtymällä heidän nettisivuihinsa ja ottamalla yhteyttä paikkakunnan toimijoihin.

Toimintamallit. Julkiset ja kolmannen sektorin toimintamallit ja tahot tarjoavat erilaisia tukipalveluita muun muassa rikoksiin, väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiseen

ja lähisuhde- ja perheväkivaltaan liittyen. Lisäksi toimintamallit tarjoavat palveluita ja tukea nuorille, jotka ovat vaarassa jäädä muiden palveluiden ulkopuolelle tai tarvitsevat tukea arjen hallintaan tai koulutukseen ja työllistymiseen liittyen. (Taulukko 7.)

Muu järjestötoiminta. Järjestötoimijat tarjoavat palveluita, tukea ja apua erilaisiin elämän tilanteisiin. Tällaisia toimijoita on muun muassa SPR, HelsinkiMissio-Aggregdi, Ehyt Ry, Mono, Pilari, NFG, Jussi-työ, tyttöjen-, poikien-, kumppanuustalot, Asemanlapset ry, partio toiminta, urheiluseurat ja starttipajat. Paikallisten järjestötoimijoiden toimintaan voi tutustua ottamalla yhteyttä toimijoihin.

Taulukko 7. Ankkuritoiminnan mahdollisia yhteistyökumppaneita

Rikosuhripäivystys (RIKU)	
Tarkoitus	Tukea ja ohjausta rikoksen uhreille ja heidän läheisilleen ^{56,57} .
Kohderyhmä	Rikoksen uhrin, läheisten, rikoksen todistajien ^{56,57} .
Paikkakunnat	Toimii koko maassa: seitsemän aluetoimistoa ja 29 palvelupistettä ympäri maata.
Menetelmät	Tukea ja ohjausta kokemuksista selviytymiseen ja oikeuksien toteuttamiseen. Yhteiskunnallinen osallistuminen lausuntojen ja kannanottojen myötä. ⁵⁶
Valtakunnallinen ohjaus	Oikeusministeriö.
Lisätietoa	Rikosuhripäivystys.
Exit	
Tarkoitus	Tukea henkilöille, jotka haluavat irtaantua väkivaltaisesta ääriajattelusta ja/tai -toiminnasta.
Kohderyhmä	Kaikki, joita väkivaltainen ekstremismi on koskettanut, joilla on halu irtaantua ääriajattelusta tai jotka ovat huolissaan läheistensä ääriajattelusta tai -toiminnasta.
Paikkakunnat	Toimii koko maassa: toimipisteet Helsingissä ja Oulussa.
Menetelmät/palvelut	Tukea puolueettomasti ja luottamuksellisesti. Toiminta on vapaaehtoista ja maksutonta. Tarjoaa esimerkiksi keskusteluapua ja apua käytännön asioiden hoitamiseen.
Valtakunnallinen ohjaus	Sisäministeriö.
Lisätietoa	Vuolle Setlementti, Vuolle Radinet.
Marak	
Tarkoitus	Apua helposti ja nopeasti lähisuhde- tai parisuhdeväkivaltaa kokeneille tai sen uhan alla eläville.
Kohderyhmä	Henkilöt, jotka kokevat parisuhdeväkivaltaa tai elävät sen uhan alla.
Paikkakunnat	Toimii noin 90 kunnan alueella.
Menetelmät/palvelut	Moniammatillisessa työryhmässä laaditaan väkivallan uhreille turvasuunnitelma.
Valtakunnallinen ohjaus	Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos.
Lisätietoa	Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, MARAK - moniammatillinen riskinarviointi; Väkivallan vähentäminen, Marak; Rikossenttorijunta, MARAK.

Rikos ja riita-asioiden sovittelu	
Tarkoitus	Tukea ja apua rikoksen tai riidan sopimiseen ja hyvittämiseen.
Kohderyhmä	Rikoksen ja/tai riidan osapuolet.
Paikkakunnat	Toimii koko maassa: palveluita tarjoavat kunnat, järjestöt tai yhdistykset.
Menetelmät/palvelut	Apua rikoksen tai riidan käsittelyyn, sopimiseen ja hyvittämiseen. Toiminta on luottamuksellista, puolueetonta, vapaaehtoista ja maksutonta.
Valtakunnallinen ohjaus	Sosiaali- ja terveysministeriö: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
Lisätietoa	Sosiaali- ja terveysministeriö: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: sovittelupalvelut.
VAMOS	
Tarkoitus	Kohdennettua ja yksilöllistä tukea nuorille, jotka ovat vaarassa jäädä muiden palveluiden ulkopuolelle ⁵⁸ .
Kohderyhmä	Pääasiassa 16–29-vuotiaat nuoret.
Paikkakunnat	Toimii seitsemällä paikkakunnalla: Espoo, Helsinki, Kuopio, Lahti, Oulu, Turku, Rovaniemi. ⁵⁹
Menetelmät/palvelut	Tukea nuorelle sopivan väylän löytämiseen työhön, koulutukseen tai muuhun mielekkäseen toimintaan. Toiminta sisältää muun muassa yksilöllistä tukea, ryhmätoimintaa, urapalveluita ja vertais- ja harrastusryhmiä. Toimintaan voi ottaa nuoren luvalla yhteyttä kuka tahansa. Toiminta on maksutonta eikä siihen tarvita lähetettä tai diagnoosia. ⁵⁸
Valtakunnallinen ohjaus	Sosiaali- ja terveysministeriö.
Lisätietoa	Vamos: Helsingin diakonissalaitos.
OHJAAMO	
Tarkoitus	Ohjausta, neuvontaa ja tukea arjen hallintaan, sosiaalisiin valmiuksiin ja koulutukseen ja työllistymiseen ^{60,61} .
Kohderyhmä	Alle 30-vuotiaat nuoret.
Paikkakunnat	Toimii noin 50 paikkakunnalla.
Menetelmät/palvelut	Toimintaan sisältyy yksilöllisen tarpeen mukaisesti palveluita esimerkiksi seuraavilta aloilta: etsivä nuorisotyö, TE-palvelut, opinto-ohjaus, työhön valmennus, tieto- ja neuvontapalvelut, sosiaalipalvelut, terveyspalvelut, Kela, päihdepalvelut, mielenterveyspalvelut. Toiminta on maksutonta. ⁶¹
Valtakunnallinen ohjaus	Työ- ja elinkeinoministeriö.
Lisätietoa	Ohjaamot.

3.2.2 Yhteistyö paikallisessa ja alueellisessa toiminnassa

Paikallisesti ja alueellisesti ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa (Taulukko 8). Yhteistyö sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden kanssa perustuu molemminpuoliseen arvostukseen, kunnioitukseen ja kumppanuuteen. Kaikkien ankkuritiimin ammattilaisten tehtäviin kuuluu yhteistyö muiden tahojen kanssa.

Taulukko 8. Yhteistyön edistäminen ankkuritoiminnassa sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Yhteistyön edistäminen
• ajan tasalla olevat ja helposti löydettävät yhteystiedot
• säännöllinen yhteys sidosryhmiin ja yhteistyökumppaneihin
• ankkurikahvit 1 krt/kk
• some-näkyvyys
• tiedottaminen yleisölle: esim. artikkeli paikallislehdessä
• vierailut kouluissa ja yhteistyökumppaneiden luona
• toiminnasta kertominen oman organisaation sisällä

Ankkuritoiminta on tunnettu ja tunnistettu toimija nuorten hyvinvoinnin edistämisessä. Ankkuri on näkyvillä nuorten tapahtumissa, sosiaalisessa mediassa ja kouluissa. On tärkeää, että nuoret ja perheet tuntevat palvelun ja sen toimintaperiaatteet. Tämä lisää nuorten ohjautumista palveluun, mutta myös vähentää asiakkaisiin kohdistuvaa leimautumista. Ankkuritiimin ammattilaisten yhteystiedot ovat ajan tasalla, kansallisesti yhdenmukaiset ja helposti löydettävissä sekä nuorille että yhteistyötahoille. (Taulukko 8.)

Yhteistyötä sidosryhmien kanssa voidaan edistää säännöllisellä yhteydenpidolla. Ankkurikahvit ovat hyvä mahdollisuus vahvistaa ankkurin tunnettua. Ankkurikahvien tarkoituksena on koota nuorten kanssa toimivat tahot sekä ankkuritoiminnan sidosryhmät yhteen ja auttaa heitä tutustumaan toisiinsa, mikä parantaa tiedonvaihtoa ja helpottaa yhteistyötä. Molemminpuolinen tiedonvaihto on ankkurikahveilla luontevaa. Tietoa voidaan jakaa puolin ja toisin ajankohtaisista nuorten rikoksiin, päihteiden käyttöön, hyvinvointiin sekä väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiseen liittyvistä teemoista. Kahvit antavat siten myös sidosryhmille ja yhteistyökumppaneille mahdollisuuden välittää tietoa toiminnastaan ja havainnoistaan muille toimijoille.

Ankkuritoimintaa tehdään tunnetuksi ankkuritoiminnan verkkosivustolla julkaistavan materiaalin avulla. Toiminnan tunnettavuutta vahvistaa myös näkyvyys sosiaalisessa mediassa ja nuorten arjessa. Ankkuritoimintaa tehdään tunnetuksi tiedottamalla toiminnasta yleisölle. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi yhteistyöllä paikallislehden kanssa sekä jakamalla ankkuritoiminnan esitteitä esim. kouluissa ja yhteistyökumppaneille (Liite 5–7) tai hyödyntämällä ankkuriverkkosivustolta saatavaa materiaalia. Lisäksi kouluvierailujen ja tapahtumissa näkyvillä oleminen tuo ankkuritoiminnan tutuksi nuorille ja kynnys ottaa yhteyttä toimintaan madaltuu. Näkyvyys myös vähentää toiminnassa mukanaolevien riskiä leimautua esim. väkivaltaisesti radikalisoituneiksi.

Yhteistyötä vahvistaa toisten toiminnan tunteminen. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi vierailemalla kouluissa ja yhteistyökumppaneiden luona ja kutsumalla toimijoita tutustumaan ankkuritoimintaan. Lisäksi on tärkeää huolehtia siitä, että ankkuritoiminta on tunnettua myös oman organisaation sisällä. Tietoisuus ankkuritoiminnasta vahvistaa yhteistyötä ja nuorten ohjautumista toimintaan.

Verkostoitumalla muiden ankkuritiimien ammattilaisten kanssa voidaan vaihtaa hyviä käytäntöjä, mutta myös tietoa niistä menetelmistä, jotka eivät ole toimineet. Näin voidaan välttää samojen virheiden tekemistä sekä levittää kokemukseen ja käytäntöön perustuvia toimivaksi todettua tapoja toimia ankkurissa.

3.3 Moniammatillinen tietojenvaihtaminen

3.3.1 Tiedonvaihto ankkuritoiminnassa

Tiedonvaihtamisella tarkoitetaan asiakastietojen luovuttamista tai vastaanottamista ammattilaiselta toiselle. Nuorta koskevat tiedot kuuluvat yksityisyyden suojan piiriin eli tietojen vaihtaminen on yksityisyyden suojan rajoittamista. Nuori voi kuitenkin antaa suostumuksen tietojenvaihtoon. Mikäli nuoren suostumusta ei ole, ammattilaisella on oltava laissa säädetty toimivalta tietojen vaihtoon, muutoin se ei ole oikeutettua (ks. lisää luku 3.3.2). Ankkuritoiminnassa tiedonvaihdon laajuus suhteutuu toimenpiteisiin ja harkintaan siitä, miten nuorta voitaisiin parhaiten tukea ja missä jatkotyö nuoren kanssa tehdään. Tietojen vaihtamiseen sisältyy huolellinen tietojen käsittely kunkin hallinnonalan määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Ammattilaiset käyttävät tiedon käsittelyssä ja suojaamisessa organisaation hyväksymiä laitteita, ohjelmistoja ja salausratkaisuja. Tietojen käsittelyssä huolehditaan siitä, että tiedot eivät päädy sivullisille.^{xiii} (Taulukko 9.)

^{xiii} Valtioneuvoston asetus tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa 681/2010.

Taulukko 9. Tiedonvaihtamisessa huomioitavia seikkoja

Vaihdettavan tiedon
• laatu (esim. potilastieto – potilaslaki)
• luovuttaminen (esim. oikeus luovuttaa tietoa)
• vastaanottaminen (esim. vastaanottajan oikeus käsitellä tietoa)
• konteksti eli mihin tieto liittyy (esim. tietty rikos, uhka, lastensuojelutapa)
• käyttötarkoitus (esim. rikosten ennaltaestäminen, palvelutarpeen arviointi)
• harkinnanvaraisuus (esim. yksityisyyden suojan rajoittaminen suhteessa päämäärään)
• laajuus eli missä määrin tietoja käsitellään (esim. tietojen luovuttaminen rajatusti)
• käsitteleminen (esim. mihin tieto tallennetaan, tietosuojat)

3.3.2 Tiedonvaihdon oikeudet ja velvollisuudet

Ankkuritoiminnassa tiedonvaihto on keskeinen keino nuorten hyvinvoinnin edistämisessä ja rikosten ennaltaehkäisyssä. Tiedonvaihdoilla voidaan osaltaan luoda kokonaiskuva nuoren tilanteesta ja tunnistaa seikkoja, jotka jäisivät vain yhden ammattiryhmän tietojen perusteella huomioimatta. Ankkuritiimin tiedonvaihtoa ohjaa nuoren itsemääräämisoikeuden kunnioitus ja etu sekä ammattilaisten vaitiolovelvollisuus, ja se perustuu nuoren tietoja ja ammattilaisten toimintaa ohjaavaan lainsäädäntöön (Taulukko 10) sekä jokaisen ammattiryhmän ammattietiikkaan.

Nuorelta pyydetään suostumus ankkuritiimin tiedonvaihtoon (ks. lisää alaluku 2.3.2). Tämän jälkeen ammattilaiset voivat vaihtaa nuorta koskevia tietoja silloin, kun nuoren etu sitä edellyttää, nuoren edun mukaisessa laajuudessa. Ammattilaiset tuovat tiimiin tiedot, jotka ovat ammattilaisen harkinnan perusteella välttämättömiä nuoren tilanteen selvittämisen kannalta.

Mikäli tapaamisen syynä on asia jonka käsittelyyn lainsäädännön perusteella ei edellytetä nuoren suostumusta, ammattilaiset voivat vaihtaa tietoja sen mukaisesti kuin käsiteltävänä olevaa asiaa koskeva lainsäädäntö sen määrittelee. Nuoren suostumusta ei tarvita tiedonvaihtoon esimerkiksi lastensuojeluilmoituksessa tai tietyin edellytyksin väkivallan uhan arvioinnissa.

Taulukko 10. Lainsäädäntö tietojen luovuttamisesta ja oikeudesta tietojen saantiin ankkuritoiminnassa

Toimiala	Kuvaus	Laki
Kaikki	Yksittäistä nuorta koskevista asioista viranomaisilla on vaitiolovelvollisuus. Salassa pidettäviä ovat ilmoitukset rikoksista ja rikosten ennalta estämistä koskevat selvitykset, sosiaalihuollon asiakastiedot, potilaan terveystiedot ja etsivän nuorisotyön nuorta koskevat tiedot.	Julkisuuslaki (621/1999) 1 luvun 1 §, 5 luvun 20 §, 6 luvun 23-24 § Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) 3 luvun 14-15 §; Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) 3 luvun 17 § Poliisilaki (872/2011) 7 luvun 1 §, Nuorisolaki (1285/2016) 3 luvun 12 §
Kaikki	Salassapito ei poista velvollisuutta ilmoittaa lastensuojelun tarpeesta sosiaalihuollosta vastaavalle tai tietyistä rikos-epäilyistä poliisille.	Lastensuojelulaki (417/2007) 5 luvun 25 §, Rikoslaki (29/1889) 15 luvun 10 §
Poliisitoimi	Poliisilla on oikeus viranomaisten ja yhteisöjen salassa pidettäviin tietoihin, jotka ovat poliisin tehtävän suorittamisen kannalta tarpeellisia tietoja, ellei ole nimenomaista kieltoa luovuttaa todisteeksi tai poliisille. Vaitiolovelvollisuus ei estä tietojen antamista viranomaiselle/julkisyhteisölle, jos tälle säädetyn tehtävän vuoksi on tarve saada tietoa.	Poliisilaki (872/2011) 4 luvun 2-3 §, 7 luvun 1-2 §
Sosiaalitoimi	Sosiaalihuollon järjestäjällä on oikeus luovuttaa tietoa viranomaiselle asiakkaan suostumuksen perusteella tai jos se on lapsen edun mukaista tai asia liittyy vakavaan rikokseen tai väkivallan uhan arvioimiseen. Muilla viranomaisilla on velvollisuus luovuttaa salassapidon estämättä sosiaalihuollon asiakassuhteeseen liittyvät olennaiset tiedot, kun se laissa säädetyn tehtävän vuoksi on välttämätöntä.	Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) 3 luvun 16-19 § ja 4 luvun 20 §
Nuorisotoimi	Nuorisotoimi voi luovuttaa tietoja vain nuoren/vanhemman suostumuksella, ellei kyse ole väkivallan uhan arvioinnista tai uhkaavan teon estämisestä.	Nuorisolaki (1285/2016) 3 luvun 11-12 § ja 6 luvun 28 §
Terveystoimi	Terveystoimi voi osallistua tietojenvaihtoon, kun siihen on nuorelta suostumus tai kyse on väkivallan uhan arvioinnista tai nimenomainen lain säädös oikeuttaa tietojen vaihtamisen.	Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (784/1992) 4 luvun 13 §

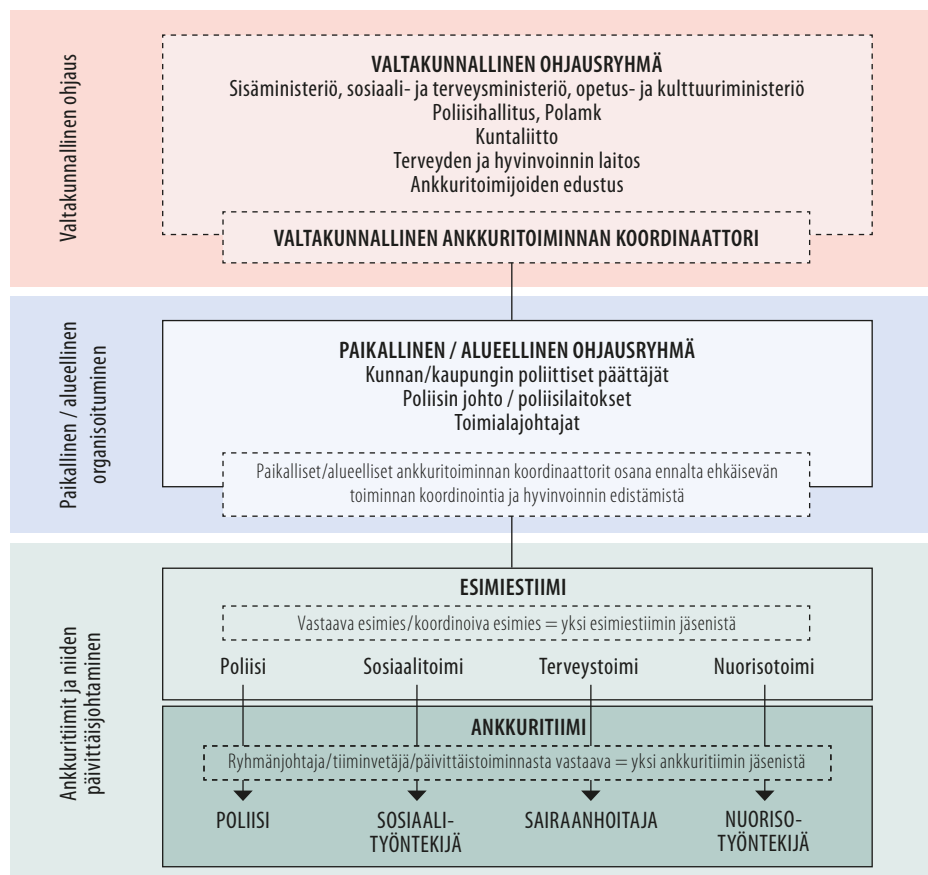
Osa II

**ANKKURITOIMINNAN
ORGANISOITUMINEN,
KÄYNNISTÄMINEN JA
KEHITTÄMINEN**

4 Ankkuritoiminnan organisaatio

Ankkuritoiminta tapahtuu kolmella tasolla. Valtakunnallisella tasolla ankkuritoimintaa koordinoi valtakunnallinen ohjausryhmä yhteistyössä ankkuritoiminnan koordinaattorin kanssa. Paikallisella ja alueellisella tasolla ankkuritoiminnan linjauksista ja toimintaedellytyksistä huolehtii paikallinen tai alueellinen ohjausryhmä. Toiminnan tasolla ankkuritoiminnan johtamisesta vastaa esimiestiimi. Ankkuritiimin muodostavat asiantuntijat poliisista sekä sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. Kaikilla ankkuritoiminnan tasoilla seurataan, arvioidaan ja kehitetään toimintaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. Ankkuritoiminnan johtamisen ja ohjauksen rakenteet^{62,63}

4.1 Ankkuritoiminnan valtakunnallinen koordinointi

4.1.1 Valtakunnallinen ohjausryhmä

Ankkuritoiminta on valtakunnallisesti ohjattua^{62,64}. Ohjausryhmään kuuluvat edustajat sisäministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä ja opetus- ja kulttuuriministeriöstä sekä Poliisihallituksesta, Kuntaliitosta, Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta, Poliisiammatti-korkeakoulusta ja ankkuritiimien ammattilaisista. Ohjausryhmän keskeisenä tehtävänä on koordinoida ankkuritoimintaa. Sen tavoitteena on seurata toiminnan yhdenmukaisuutta, saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta paikallisesti ja alueellisesti sekä puuttua mahdollisiin epäkohtiin. Ohjausryhmä tukee ankkuritoiminnan toteuttamista osallistumalla lainsäädännön valmisteluun ja ohjaamalla toimintaa. Lisäksi ohjausryhmä järjestää vuosittain koulutustilaisuuksia ja tekee aloitteita ankkuritoiminnan kehittämiseksi. Valtakunnallinen ohjausryhmä osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön ja vastaa kansainvälisten hyvien käytäntöjen levittämisestä Suomeen.

4.1.2 Valtakunnallinen koordinaattori

Valtakunnallinen ankkuritoiminnan koordinaattori toimii valtakunnallisen ohjausryhmän alaisuudessa. Koordinaattorin tehtävä on ankkuritoiminnan valtakunnallinen kehittäminen yhteistyössä Valtakunnallisen ohjausryhmän ja paikallisten ankkuritoimijoiden kesken. Koordinaattorin tehtävänä on ankkuritoiminnan valtakunnallinen seuranta, arviointi sekä toimintaan osallistuvien ammattilaisten ja esimiesten osaamisen vahvistaminen. Lisäksi ankkuritoiminnan koordinaattori vastaa ankkuritoiminnan kansallisesta ja kansainvälisestä tiedottamisesta. (Taulukko 11.)

Taulukko 11. Valtakunnallisen ankkuritoiminnan koordinaattorin tehtävät

Kehittäminen
<ul style="list-style-type: none"> • luo mahdollisuudet kansallisen toiminnan yhtenäistämiseen: toiminnan tasavertaisuus ja laatu
<ul style="list-style-type: none"> • koordinoi valtakunnallista toimintaa
<ul style="list-style-type: none"> • tukee paikallista/alueellista toimintaa, esim. käynnistämisvaihe
<ul style="list-style-type: none"> • toimii asiantuntijana esim. tiedonvaihto, väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäiseminen, yhteistyökumppanit
<ul style="list-style-type: none"> • koordinoi ja levittää tietoa kansallisesti ja kansainvälisesti hyvistä käytännöistä
<ul style="list-style-type: none"> • koordinoi vuosittaisia projekteja, esim. ankkuritietoisuuden levittäminen
<ul style="list-style-type: none"> • vastaa muista asiantuntijatehtävistä
Seuranta ja arviointi
<ul style="list-style-type: none"> • arvioi ja kehittää ankkuritoimintaa joka toinen vuosi toteutettavan kyselyn (ankkuritoimijat ja heidän esimiehensä) perusteella
<ul style="list-style-type: none"> • huolehtii vuosittaisesta ankkuritoiminnan tilastoinnin yhteenvedosta ja arvioinnista
<ul style="list-style-type: none"> • seuraa ankkuritoiminnan toimintakertomuksia
<ul style="list-style-type: none"> • raportoi valtakunnallisen ankkuritoiminnan tilasta (ministeriöt, poliisihallitus, maakunnat ja kunnat, ankkuritoimijat)
Koulutus
<ul style="list-style-type: none"> • välittää tutkimus- ja näyttöön perustuvaa tietoa yleistajuisesti ja käytännön toimintaan sovellettavassa muodossa
<ul style="list-style-type: none"> • organisoii kansallisen seminaarin (1/vuosi) ja osallistuu paikallisiin ja alueellisiin ankkuriseminaareihin
<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ankkuritoimijoiden lisäkoulutusta, mm. verkkokurssit: lainsäädäntö ja tiedonvaihto, moniammatillinen yhteistyö, moniammatillisen tiimin johtaminen – moniammatillinen yhteistyö esimiestasolla, väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäiseminen moniammatillisessa yhteistyössä
Tiedottaminen
<ul style="list-style-type: none"> • välittää tietoa ankkuritoimijoiden ja ministeriöiden välillä
<ul style="list-style-type: none"> • välittää tietoa ankkuritoiminnasta mm. väestölle, mahdollisille yhteistyötahoille ja kansainvälisille kumppaneille
<ul style="list-style-type: none"> • ylläpitää ja päivittää ankkuriverkkosivustoa, jota käytetään työvälineenä tiedottamisessa, kehittämisessä, koulutuksessa ja seurannassa

4.2 Paikallinen ja alueellinen toiminta

4.2.1 Ankkureiden ohjausryhmä

Ankkuri vastaa osaltaan paikallisiin ja alueellisiin tarpeisiin nuorten hyvinvoinnin edistämässä sekä rikosten ennaltaehkäisemisessä. Alueellisia ankkureita ohjaa niille nimetty paikallinen tai alueellinen ohjausryhmä (Taulukko 12). Sen tehtävänä on varmistaa, että nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen on priorisoitu kaikilla toiminta-alueilla ja ne on huomioitu myös sektorikohtaisissa toimintasuunnitelmissa. Ohjausryhmän toiminta varmistaa eri alojen sitoutumisen ja toimintaedellytykset ankkuri-toimintaan. Ryhmä arvioi ja seuraa ankkuritoiminnan toteuttamista ja osallistuu sen kehittämiseen yhteistyössä esimies- ja ankkuritiimin kanssa. Ohjausryhmä kokoontuu 2–4 kertaa vuodessa ja lisäksi tarvittaessa riippuen alueen ankkuritoiminnan tilanteesta.

Taulukko 12. Paikallinen tai alueellinen ohjausryhmä ja sen asiantuntijuudet

Ohjausryhmän jäsenet:
<ul style="list-style-type: none"> esimiestiimi, eli ankkuritiimin ammattilaisten esimiehet sekä heidän esimiehensä kunnan tai kaupungin edustajat sosiaali- terveys- ja nuorisotoimesta, opetustoimesta sekä poliisin edustajat
Ohjausryhmän asiantuntijuudet:
<ul style="list-style-type: none"> vastaa toiminnan paikallisista tai alueellisista linjauksista ja painopisteistä turvaa toimintaedellytykset muuttuvassa toimintaympäristössä seuraa ja arvioi toimintaa hyväksyy toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen osallistuu toiminnan kehittämiseen yhteistyössä muiden tahojen kanssa

4.2.2 Ankkurikoordinaattorit

Jokaiselle paikalliselle tai alueelliselle ankkurille nimetään koordinaattori. He toimivat osana ennalta ehkäisevän toiminnan koordinoitua ja hyvinvoinnin edistämistä. Koordinaattoreiden tehtävänä on järjestää ennalta ehkäisevän toiminnan ja hyvinvoinnin edistämisen toimintoja alueella ja siten välttää mahdollisia päällekkäisyyksiä. Tähän sisältyy ennaltaehkäisemiseen liittyvien hankkeiden koordinoitua. Lisäksi koordinaattorin tehtävänä on varmistaa, että ennalta ehkäisevät toiminnot ovat yhdenmukaisia ja tasavertaisesti saatavilla kaikille alueen nuorille. Koordinaattori tekee yhteistyötä muiden hyvinvoinnin edistämisen ja rikosten ehkäisyyn liittyvien tahojen ja muiden koordinaattoreiden kanssa.

4.3 Ankkuritiimin johtaminen

4.3.1 Esimiestiimi ja koordinoiva esimies

Ankkuritoiminnalla on esimiestiimi, joka koostuu ankkuritiimin ammattilaisten oman substanssialan esimiehistä (Taulukko 13). Esimiestiimi johtaa ankkuritiimiä ja vastaa käytännön toiminnan linjauksista. Esimiestiimin tehtävänä on varmistaa ankkuritoiminnan toimintaedellytykset. Se vastaa toiminnan seurannasta, arvioinnista ja kehittämisestä yhteistyössä ankkuritiimin kanssa. Esimiestiimi auttaa ratkaisemaan arjen haasteita.

Taulukko 13. Ankkuritoiminnan esimiesten asiantuntijuudet

Toimintaedellytysten varmistaminen:
• vastaa siitä, että ankkuritoiminnassa on riittävät resurssit laadukkaan toiminnan toteuttamiseen
• vastaa toiminnan suunnittelusta ja linjauksista
• vastaa toiminnan talouden suunnittelusta ja seurannasta
• vastaa raportoinnista ja toimintakertomuksen laadinnasta yhteistyössä muun esimiestiimin ja ankkuritiimin kanssa.
Yhteistyön tukeminen:
• tukee käytännön toiminnan toteuttamista
• välittää tietoa taustaorganisaatioon
• pitää yhteyttä muihin osallistuviin organisaatioihin ja on ajan tasalla tiimin toiminnasta
• välittää hyviä käytäntöjä, kokemuksia ja tietoa omista sidosryhmistä esimiestiimille
• esimiestiimi kokoontuu säännöllisesti vähintään 2–4 kertaa vuodessa + tarpeen mukaan.
Henkilöstöhallinta/henkilöstöjohtaminen:
• vastaa henkilöstöhallinnosta ja perehdytyksen toteuttamisesta
• mahdollistaa yhteistyön esimerkiksi huomioimalla työvuorosuunnittelun
• vastaa ammattilaisten asiantuntijuuksien ylläpidosta
• huolehtii ankkuritiimin työhyvinvoinnista
• käy tulos- ja kehityskeskustelut oman alansa ankkuritiimiläisen kanssa.
Toiminnan kehittäminen:
• osallistuu toiminnan kehittämiseen yhteistyössä esimiestiimin ja ankkuritiimin kanssa
• on sitoutunut ja motivoitunut toimintaan: mm. osallistuminen sovittuihin palavereihin, kiinnostus toimintaan ja sen kehittämiseen.

Ankkuritoiminnan toteutumiselle on eduksi se, että esimies on helposti saavutettavissa ja hänellä on alueen erityispiirteiden tuntemus. Ankkuritoiminnan esimiehet varmistavat toimintaedellytykset, tukevat yhteistyön ja toiminnan toteuttamista, vastaavat henkilöstöhallinnosta ja osallistuvat toiminnan kehittämiseen. Esimiehet toimivat yhteistyössä paikallisen tai alueellisen ohjausryhmän kanssa.

Esimestiimille on nimetty vetäjä, joka on yksi esimestiimin jäsenistä (Taulukko 14). Tämän vetäjän eli koordinoivan esimiehen tehtävänä on selkeyttää moniammatillista johtamisrakennetta, vahvistaa tiedonkulkua sekä vastuunjako. Vetäjän tehtävänä on lisäksi varmistaa esimestiimin toiminta ja moniammatillinen yhteistyö ankkuri-toiminnan esimiesten välillä. Lisäksi hän huolehtii tiedonkulusta erityisesti esimiesten ja ankkuritiimin välillä sekä tiedottamistarpeisiin vastaamisesta.

Taulukko 14. Koordinoivan esimiehen asiantuntijuudet

Koordinoivan esimiehen tehtäviä:
• johtaa esimestiimiä
• vastaa esimestoiminnasta ja yhteistyöstä esimiesten välillä
• huolehtii tiedonkulusta erityisesti esimiesten ja tiimin välillä
• vastaa toiminnan talouden koordinoinnista
• vastaa toiminnan raportoinnista ohjausryhmälle (ja toimintaan osallistuviin kuntiin)
• paikallisen tai alueellisen ankkuritoiminnan sisäinen ja ulkoinen tiedottaminen

4.3.2 Ryhmänjohtaja eli päivittäistoiminnasta vastaava esimies

Ankkuritiimillä on päivittäistoiminnasta vastaava esimies eli ryhmänjohtaja tai tiiminvetäjä. Tiiminvetäjäksi nimetään joku ankkuritiimin ammattilaisista. Toiminnan sujuvuutta edistää se, että tiiminvetäjä on ankkuritiimin arjessa täysipainoisesti läsnä ja saavutettavissa. Tiiminvetäjän tehtäviin kuuluu päivittäistoiminnasta vastaaminen, yhteistyön ja tiedonvaihdon tukeminen, henkilöstöjohtaminen sekä toiminnan kehittäminen. Tiiminvetäjä vastaa osaltaan moniammatillisen työskulttuurin luomisesta sekä puuttumisesta myös vaikeisiin asioihin. (Taulukko 15.)

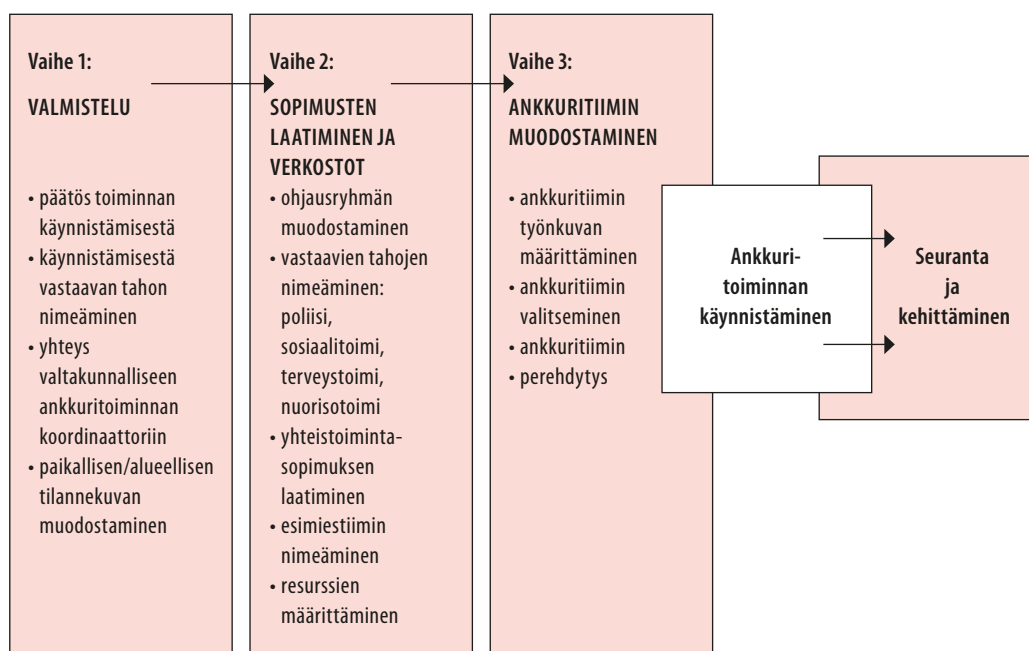
Taulukko 15. Päivittäistoiminnasta vastaavan esimiehen (ryhmänjohtajan/tiiminvetäjän) asiantuntijuudet

Päivittäisjohtaminen:
<ul style="list-style-type: none"> vastaa päivittäisestä toiminnan koordinoinnista, organisoinnista ja vastuiden jakamisesta varmistaa, että toiminta kohdistuu ankkuriin ja sen tavoitteisiin.
Henkilöstöjohtaminen:
<ul style="list-style-type: none"> vastaa henkilöstöhallinnasta päivittäistoiminnassa tukee tiimin ammattitaidon ja työhyvinvoinnin ylläpitoa vastaa osaltaan uusien ammattilaisten perehdyttämisestä.
Toiminnan, yhteistyön ja tiedonvaihdon tukeminen:
<ul style="list-style-type: none"> vastaa säännöllisten tiimikokousten toteuttamisesta toimii yhteyshenkilönä esimiestiimiin varmistaa tiedonkulun ankkuritiimissä ja esimiesten välillä raportoi toiminnasta esimiestiimille sekä muille sovituille tahoille edistää osaltaan yhteistyötä sosiaali-, terveys- ja nuorisotoimen sekä poliisin välillä.
Toiminnan kehittäminen:
<ul style="list-style-type: none"> kehittää ankkuritoimintaa yhteistyössä ankkuritiimin ja esimiesten kanssa.

5 Toiminnan käynnistäminen

Valtakunnallisesti tavoitteena on, että ankkuri toimii kaikilla alueilla ja kaikissa maakunnissa ^{65,66}. Tällä pyritään varmistamaan, että nuoret ovat yhdenvertaisessa asemassa ankkuripalveluiden suhteen. Ankkuritoiminta perustuu yhteisille kansallisille toimintaperiaatteille, mutta se järjestetään vastaamaan paikallisiin ja alueellisiin tarpeisiin ja erityispiirteisiin. Ankkuritoiminnan suunnittelu ja organisointi alkavat paikallisesta, alueellisesta tai seudullisesta päätöksestä käynnistää moniammatillinen yhteistyö nuorten varhaiseen puuttumiseen, hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen (Kuvio 5). Ankkuritoiminnan käynnistäminen edellyttää, että toiminta valmistellaan, laaditaan yhteistyösopimukset ja luodaan verkostot sekä muodostetaan ankkuritiimi ja varmistetaan sen toimintaedellytykset.

Kuvio 5. Ankkuritoiminnan paikallinen tai alueellinen käynnistäminen

5.1 Ankkuritoiminnan valmistelu

Käynnistämisen ensimmäisessä eli valmisteluvaiheessa (Kuvio 5) nimetään toiminnan organisoinnista vastaava taho, joka voi olla poliisista, sosiaalitoimesta, nuorisotoimesta tai terveystoimesta. Käynnistämisestä vastaava henkilö on yhteydessä valtakunnalliseen ankkuritoiminnan koordinaattoriin. Koordinaattori tukee paikallisen tai alueellisen toiminnan käynnistämisessä ja huolehtii siitä, että alueellinen ankkuritoiminta ja tulevat ankkuritiimien ammattilaiset sekä esimiehet liitetään osaksi valtakunnallista ankkuritoiminnan verkostoa. Käynnistämisestä vastaava henkilö varmistaa siitä, että ankkuritoiminnan perustaksi muodostetaan kokonaiskuva alueen tilanteesta. Tämän perustana käytetään raportteja ja selvityksiä, jotka koskevat alueen väestöpohjaa, rikostilannetta ja nuorten hyvinvoinnin tilaa. Lisäksi kartoitetaan alueen julkiset ja kolmannen sektorin toimijat ja heidän asiantuntemuksensa sekä toimintamallit ja palvelut, jotka liittyvät ankkuritoiminnan alaan. (Liite 8.)

5.2 Yhteistoimintasopimukset

Ankkuritoiminnan käynnistämisen toisessa vaiheessa laaditaan yhteistoimintasopimukset sekä luodaan toimintaverkostot (Kuvio 5). Ankkuritoiminta perustuu yhteistoimintasopimukseen kaikkien niiden organisaatioiden välillä, jotka osallistuvat toiminnan toteuttamiseen. Näitä voivat olla yhden tai useamman kunnan/kaupungin tai maakunnan sisällä sosiaalitoimi, nuorisotoimi, terveystoimi sekä poliisi. Yhteistoimintasopimuksen tarkoituksena on muodostaa yhteinen käsitys toiminnan tavoitteista, toteuttamisesta, johtamisesta ja seurannasta. Yhteistoimintasopimuksessa (Taulukko 16) kuvataan toiminnan lähtökohdat, toimintaan osallistuvien organisaatioiden tehtävät sekä se, millaisia henkilöstövoimavaroja ja resursseja organisaatioilla on. Lisäksi sopimus sisältää kuvauksen siitä, miten rahoitus ja kustannukset jaetaan. Lähtökohtaisesti kukin osallistuva organisaatio vastaa omista kuluistaan, mukaan lukien henkilöstön palkka, koulutukset ja matkat. Sopimuksessa kuvataan myös, miten toimintaa johdetaan ja seurataan, ja se voi sisältää myös muita asioita. (Liite 9.)

Yhteistoimintasopimuksen yhteydessä käydään läpi ankkuritoiminnan peruseriaatteet sisältäen salassapitoa ja tiedonvaihtoa koskevat seikat. Lisäksi ankkuritoiminnalle muodostetaan paikallinen tai alueellinen ohjausryhmä sekä esimiestiimi (Kuvio 5).

Taulukko 16. Yhteistoimintasopimuksen sisältöalueita

Sopimusta koskevat asiat:
• yhteistoimintasopimuksen osapuolet
• sopimuksen tavoite
Toiminnan lähtökohdat ja toiminta:
• moniammatillisen yhteistyön tarkoitus
• toiminta paikallisesti tai alueellisesti
Resurssit:
• henkilöstö
• työtilat ja muut resurssit
• tietojärjestelmät
• kustannusten ja rahoituksen jakaminen
Johtaminen ja seuranta:
• johtamisen organisoiminen
• toiminnan seuranta ja arviointi
Muut sovittavat asiat:
• esim. perehdytys, työnohjaus
• sopimuksen voimassaolo ja erimielisyyksien ratkaisu

5.3 Ankkuritiimin muodostaminen

Ankkuritoiminnan käynnistämisen kolmannessa vaiheessa muodostetaan ankkuritiimi (Kuvio 5). Ankkuritiimin ammattilaisten työnkuvat määritetään ja valitaan tehtäviin sopivat asiantuntijat. Tiimille järjestetään yhteinen koulutus. Koulutus kohdistuu ankkuritoiminnan kannalta keskeisiin sisältöihin eli nuoriin, varhaiseen puuttumiseen, ennaltaehkäisemiseen, rikoskäyttäytymiseen, väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiseen sekä moniammatilliseen yhteistyöhön ja lainsäädäntöön. Lisäksi varmistetaan, että kaikki toimijat tuntevat oman ja toisten tiimin ammattilaisten asiantuntijuudet ja tehtävät sekä yhteistoimintasopimuksen ja sen merkityksen toiminnalle. Ankkuritiimiä muodostettaessa huolehditaan siitä, että tiimin jäsenet tuntevat toimintatavat liittyen tiedonvaihtoon, tietojärjestelmiin, toimitiloihin sekä muihin käytäntöihin. Paikallisten ja alueellisten yhteistyökumppaneiden tunteminen tukee toiminnan toteuttamista. Myös muiden ankkuritiimien toimintaan tutustuminen auttaa oman alueen toiminnan suunnittelussa ja käynnistämisessä. Käynnistämisvaiheessa sovitaan yhteisestä tilastoinnista, seurannasta ja arvioinnista. Näiden perusteella toimintaa kehitetään jatkuvasti vastaamaan alueen nuorten tarpeita. (Ks. lisää alaluku 6.)

6 Arviointi ja kehittäminen

6.1 Toiminnan arviointi

Ankkuritoiminnan tehtävänä on vastata ajantasaisesti nuorten muuttuviin tarpeisiin. Tämä edellyttää toimintamallin jatkuvaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista seuranta, arviointia ja kehittämistä. Ankkuritoiminnassa arviointi kohdistuu sen tavoitteiden saavuttamiseen nuoren ja perheen sekä organisaation tasolla. Ankkuritoiminnan arviointi sisältää toiminnan laadun seurannan. Tämä mahdollistaa ankkuritoiminnalle asetettujen tavoitteiden ja tehtävien täytymisen arvioinnin, mutta myös alueen nuorten hyvinvoinnin tilannekuvan muodostamisen sekä toiminnasta tiedottamisen.

Toiminnan arviointi ja seuranta perustuvat systemaattiseen ja yhdenmukaiseen tiedon keräämiseen tilastoista ja palautteista. Ankkuritoiminnasta kerätään säännöllisesti palautetta toimintaan osallistuvilta nuorilta, taustaorganisaatioilta ja yhteistyökumppaneilta, esimerkiksi asiakaspalautejärjestelmän kautta. Kerättävä palaute kohdistuu toimintaan ja sen koettuihin hyötyihin, yhteistyöhön ja tiedonvaihtoon sekä kehittämiseen.

Ankkuritoiminnasta tuotetaan vuosittain toimintakertomus, joka kokoaa yhteen kerätyn tiedon ja kuvauksen paikallisesta tai alueellisesta toiminnasta. Tiedon kerääminen, seuranta ja arviointi on tärkeää yksittäisen työntekijän, ankkuritoiminnan, organisaatioiden, paikkakunnan, alueen ja valtakunnan tasolla. Yksittäisen työntekijän kannalta kerätyllä tiedolla voidaan edistää työn laadun kehittämistä ja mahdollisuuksia selkeyttää työnkuvaa ja työtehtäviä. Ankkuritoiminnan kannalta systemoitua seurantaa tarvitaan työn organisoimiseen, kehittämiseen, resurssitarpeiden määrittämiseen ja työn vaikuttavuuden seuraamiseen.

Paikallisesti tai alueellisesti toteutettu tiedonkeruu parantaa ennalta ehkäisevän työn koordinoitua, organisoitua ja kehittämistä. Se myös helpottaa toiminnan resurssitarpeista päättämistä. Tiedonkeruu mahdollistaa paikallisen, alueellisen, kuntien välisen sekä valtakunnallisen vertailun ja seurannan. Valtakunnallisesti tiedonkeruuta tarvitaan ankkuritoiminnan tilanteen kartoittamiseksi, palveluiden tarjonnan ja järjestämisen kannalta, mutta myös kuvaamaan nuorten hyvinvoinnin tilaa. Palveluiden alueellinen tasavertaisuus edellyttää systemaattista tiedonkeruuta.

6.2 Valtakunnallinen tilastointi ja raportointi

Ankkuritoimintaa tilastoidaan valtakunnallisesti yhdenmukaisilla tavoilla. Koska rikosten ennaltaehkäisemiseen kohdistuvat toimet ovat moniulotteisia, myös niiden seurannan ja arvioinnin tulee perustua useisiin erilaisiin kriteereihin.⁶⁷ Ankkuritoiminnassa tilastoidaan nuoren kanssa toteutettavaa työtä (ks. lisää alaluku 2.3.6). Tämän lisäksi tilastoidaan ankkuritoiminnan toteuttamista organisaation ja paikkakunnan tai alueen tasoilla sekä henkilöstövoimavaroihin liittyviä tietoja (Taulukko 17).

Taulukko 17. Ankkuritoiminnan tilastointi ja raportointi

Asiakkuuksia koskevat tiedot (ks. lisää alaluku 2.3.6):
• ankkuri-ilmoitusten lukumäärä
• asiakkaiden määrä
• ankkurikäynnit (lukumäärä)
• reagointiaika (ilmoitus aika – tapaamisaika)
• mistä asiakkaat ohjautuneet toimintaan (lähettävä taho)
• asiakkaiden ikäjakauma
• asiakkaiden kotipaikka
• ankkuriin tulokset
• uusijat/ensikertalaiset
• rikosnimikkeet
• ankkurissa kirjattujen lastensuojeluilmoitusten lukumäärä
• ankkurissa toteutettujen palvelutarpeen arviointien lukumäärä
• tunnistetut tapaukset, joissa epäily väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisesta (lukumäärä)
• jatko-ohjaus (mihin ohjattu)
Henkilöstöä ja työskentelyä koskevat tiedot:
• ankkuritiimin ammattilaisryhmät, työntekijämäärät ja toimintaan käyttämä työaika
• ankkuritiimin ammattilaisten täydennyskoulutuspäivät
Paikallista ja alueellista yhteistyötä koskevat tiedot:
• paikalliset ja alueelliset asiantuntijatehtävät
• muille asiantuntijoille ja yleisölle järjestetty koulutus ja tiedotus
• kouluvierailut ja vierailut yhteistyökumppaneiden luona
• kenttävalvontojen (esim. tapahtumiin osallistuminen) lukumäärä
• ankkurikahvit

Ankkuritoiminnasta raportoidaan vuosittain toimintakertomuksen muodossa paikalliselle/alueelliselle sekä valtakunnalliselle ohjausryhmälle. Raportointi perustuu systemaattisesti toteutettuun ankkuritoiminnan asiakastapaamisten, toiminnan sekä henkilöstövoimavarojen anonyymiin tilastointiin (Taulukko 17) sekä kerättyihin palautteisiin. Raportointi tapahtuu siten, että se ei sisällä henkilötietoja. Lisäksi toimintakertomuksessa kuvataan paikallinen tai alueellinen ankkuritoimintamalli, sen toteuttaminen sekä kehittämiskohteet. (Liite 10.) Ankkuritoiminnan koordinoiva esimies vastaa toimintakertomuksen laatimisesta sekä kansallisesta raportoinnista. Lisäksi toiminnasta raportoidaan sopimus-kunnille sekä mahdollisille yhteistyökumppaneille.

6.3 Toiminnan kehittäminen

Ankkuritoiminnan kehittäminen on näyttöön perustuvaa toimintaa⁶⁸. Tällä tarkoitetaan sitä, että toiminta perustuu tieteelliseen tietoon ja hyviin käytäntöihin. Ankkuritoiminnan valtakunnallinen tilastointi ja raportointi mahdollistaa osaltaan sen, että toiminta on näyttöön perustuvaa. Tilastoinnin ja raportoinnin perusteella voidaan tunnistaa kehittämiskohteet. Toiminnasta kerätään myös systemaattisesti tietoa asiakaspalautteina sekä ammattilaisten ja esimiesten käsityksistä ja kokemuksista. Jokaisella ankkuritoimintaa toteuttavalla on vastuu oman työn laadusta ja toiminnan kehittämisestä.

Paikallinen ja alueellinen ankkuritoiminnan kehittäminen

Ankkuritoimintaa kehitetään vastaamaan paikkakunnan ja alueen nuorten hyvinvointiin liittyviin tarpeisiin (Liite 11). Toiminnan kehittämisessä myös nuorilta sekä vanhemmilta/ huoltajilta voidaan kysyä kokemuksia. Vanhempien näkemysten huomioiminen nuoren kokemusten rinnalla on tärkeää, sillä nämä voivat erota toisistaan. Kokemuksia voidaan selvittää muun muassa asiakaspaneelien, asiakaspalautejärjestelmän (laatikko/vihko/ sähköinen palautejärjestelmä) tai kokemusasiantuntijoiden kautta.

Paikallista ja alueellista ankkuritoimintaa kehitetään myös varmistamalla ammattilaisten osaaminen. Osaamista vahvistaa jatkokoulutukseen sekä koulutuspäiviin osallistuminen moniammatillisesti ja yli ammattirajojen. Toiminnan kehittäminen vaatii avointa ja reflektoivaa suhtautumista omaan työhön ja paikalliseen toimintaan. Lisäksi toiminnan kehittämisessä hyödynnetään muiden ankkuritiimin ammattilaisten kokemuksia.

Ankkuritoimintaa kehitetään yhteistyössä paikallisen ohjausryhmän, esimiestiimin ja ankkuritiimin kesken kansallisten linjausten mukaisesti ja huomioiden erityisesti nuorten tarpeet. Kehittämishankkeisiin osallistumisesta päätetään moniammatillisesti yhteistyössä tiimin, esimiesten sekä paikallisen/alueellisen koordinaattorin kesken. Toiminnan kehittäminen perustuu näyttöön sekä tilastointiin ja seurantaan.

Valtakunnallinen ankkuritoiminnan kehittäminen

Valtakunnallisen kehittämisen tarkoituksena on luoda rakenteet paikalliselle tai alueelliselle toiminnalle ja kehittää sitä vastaamaan muuttuvia tarpeita. Ankkuritoiminnan kansallisesta kehittämisestä vastaa valtakunnallinen ankkuritoiminnan koordinaattori, yhteistyössä vastuuministeriön sekä valtakunnallisen ohjausryhmän kanssa. Toiminnan kehittämisessä voidaan hyödyntää kokemusasiantuntijoista koostuvaa raatia. Toiminnan kehittäminen on näyttöön perustuvaa toimintaa: se perustuu nuorten tarpeisiin, ankkuritoiminnan valtakunnalliseen tilaan sekä ammattilaisten kokemuksiin, joita kartoitetaan joka toinen vuosi kansallisella kyselyllä. Lisäksi kehittämisen perustana käytetään ankkuritoiminnan toimintakertomuksia ja tilastoitua tietoa. Ohjausryhmän tehtävänä on tukea ankkuritoiminnan vaikuttavuuden mittaamista sekä näyttöön perustuvan toiminnan vahvistamista.

Liitteet

Liite 1 Ankkuritapaamiseen kutsuminen

Hei **nuoren nimi** ja huoltajat!

Olemme vastaanottaneet tiedon **tapahtuma** tapahtumasta/lastensuojeluilmoituksen/rikosilmoituksen.

Kutsumme teidät tapaamiseen asian käsittelemiseksi ____/____/20__ klo ____.
Paikkana on **osoite ja tarvittaessa tarkemmat tiedot tapaamispaikasta**.

Tapaamisen on järjestänyt ankkuritiimi, johon kuuluu poliisi, sosiaalityöntekijä, sairaanhoitaja ja nuorisotyöntekijä. Ankkuritiimi tapaa nuoren ja hänen huoltajansa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa huolta herättäneen tapahtuman jälkeen.

Ankkuritoiminta on moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu alle 18-vuotiaiden hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Ankkuri kohdistuu myös väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäisyyn. Lisätietoa ankkuritoiminnasta: www.ankkuritoiminta.fi

Jos aika ei sovi teille tai haluatte lisätietoa asiasta, voitte ottaa yhteyttä:

yhteystiedot

Liite 2 Suostumuksessa huomioitavaa

- Suostumuksen pyytäjä ja työtehtävä
- Asiakkaan/nuoren nimi
- Asiakkaan/nuoren henkilötunnus
- Suostumuksen antaja (nuori/hoitajat)
- Suostumuksen antajan henkilötunnus (nuori/hoitajat)
- Luovutettavat tiedot
- Asiayhteys
- Tietojen käyttötarkoitus
- Vastanottajataho (kenelle/mille taholle tietoja luovutetaan)
- Suostumuksen voimassaoloaika
- Määritellään, mihin suostumus annetaan, esimerkiksi:
"Annan suostumukseni yllä mainittuun tietojen luovutukseen minulle tai huollossani olevalle nuorelle ankkuritoiminnan toteuttamiseksi. Suostumus on annettu vapaaehtoisesti. Ennen suostumuksen antamista olen saanut riittävästi tietoa ankkuritoiminnassa tapahtuvasta tietojen luovutuksesta ja ankkurissa toteutettavasta yhteistyöstä sekä tietojen käsittelystä."
- Aika, paikka ja allekirjoitukset

Liite 3 Ankkuritapaamisten eteneminen

Tehtävä	Tehty (x)
VALMISTELEVA TAPAAMINEN MONIAMMATILLISEN TIIMIN KANSSA	
Suunnitellaan, mistä aiheista aiotaan tulevassa tapaamisessa puhua.	
Suunnitellaan, keitä kutsutaan tulevaan tapaamiseen.	
Sovitetaan, kuka kertoo mistäkin.	
Sovitetaan, kuka kutsuu osallistujat ja mikä on kutsun sisältö.	
VARSINAINEN TAPAAMINEN	
Tervetuloa (esittäytymiskierros).	
Ankkuritoimintamallin läpikäyminen ja tietojenvaihto.	
Tapaamisen tavoitteiden läpikäyminen.	
Tapahtuman käsittely ja tuen tarpeen selvittäminen	
Kerrotaan aiheet sen mukaan, miten on suunnittelussa sovittu.	
Nuoren kuuleminen: mitä tapahtui.	
Yleinen elämäntilanne: vapaa-aika, harrastukset, koulunkäynti, nukkuminen, terveydentila, perheen tilanne, kaverit, rahankäyttö, päihteiden käyttö ja niiden vaikutus.	
Vanhempien näkökulma.	
Tuetaan keskustelua perheenjäsenten ja muiden osallistujien välillä.	
Laillisuuskasvatus ja mahdollisten teon seuraamusten pohdinta.	
Tapaamisen päättäminen	
Selvitetään, mitä konkreettista osallistujat voivat tehdä sovitulla ajanjaksolla (esim. 2–4 vk). Konkreettiset lupaukset, toimenpiteet ja sitoumukset kirjataan ankkurisuunnitelmaksi.	
(Sovitetaan seuraavan tapaamisen ajankohta.)	
Rohkaistaan olemaan tarvittaessa yhteydessä.	
Positiivinen lopetus.	
SEURAAVAT TAPAAMISET	
Tervetuloa.	
Käydään läpi, mitä kuuluu.	
Käydään läpi edelliskerran sitoumukset ja arvioidaan yhdessä niiden toteutumista.	
Tehdään uusi ankkurisuunnitelma kirjaamalla ylös, mitä osallistujat lupaavat tehdä/mihin toimiin sitoudutaan.	
Pohditaan yhdessä, puuttuuko tapaamisista joku, jolla voisi olla toimintamahdollisuuksia nuoren/perheen tukemiseksi.	
Sovitetaan tarvittaessa uusi tapaaminen.	

Mukaillen⁶⁹ ankkuritoiminnan näkökulmasta

Liite 4 Ankkuritoimintaan perehdyttäminen

Ankkuritoiminnan perehdytysuunnitelma			
Perehdytettävä			
Työ alkaa			
Aiempi koulutus			
Esimies			
Vastuuperehdyttäjä			
Sisältö	Erityisesti huomioon otettavat asiat	Perehdyttäjä	Aikataulu
Ankkuritoiminta	<ul style="list-style-type: none"> • ankkuritoiminnan tavoitteet, tehtävät ja toimintaa ohjaavat periaatteet 		
Ankkuritoiminnan organisointuminen, ohjaus ja johtaminen	<ul style="list-style-type: none"> • valtakunnallisesti, alueellisesti, paikallisesti • tiimin ryhmänjohtaja/tiiminvetäjä, substanssialan esimies, koordinoiva esimies 		
Moniammatillinen yhteistyö ankkurissa	<ul style="list-style-type: none"> • tiimin toimialat, jäsenet, tehtävät ja toimintatavat • oma rooli ja tehtävät tiimissä ja toiminnassa • yhteistyökumppanit • yhteisesti sovittu moniammatillinen toiminta 		
Ankkuritoiminnan toteuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> • prosessi • kohderyhmät • tapaamiset 		
Toimintatavat	<ul style="list-style-type: none"> • yhteistyö • toiminta ankkuritiimiläisenä, vaatetus • palaverikäytännöt • työohjaus ja täydennyskoulutus • tietojärjestelmien käyttöoikeudet ja käyttö 		
Lainsäädäntö ja ohjaus	<ul style="list-style-type: none"> • keskeinen lainsäädäntö ja ohjaavat dokumentit • tietojen vaihto, salassapito ja vaihtovelvollisuus 		

Liite 5 Ankkuritoiminnan esittely

Ankkuritoiminta

Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu varhaisessa vaiheessa lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden)

- hyvinvoinnin edistämiseen
- rikosten ehkäisemiseen
- väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäisemiseen (ilman ikärajoja).

Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa ankkuritiimissä, johon kuuluvat ammattilaiset poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta, mutta paikallisesti tiimien kokoonpanossa voi olla vaihtelua.

Moniammatillinen tiimi tapaa nuoren ja hänen huoltajansa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta nuorta voidaan tukea tarkoituksenmukaisesti ja tarvittaessa ohjata oikean avun tai tuen piiriin. Moniammatillinen toimintatapa mahdollistaa kokonaisvaltaisen tuen tarpeen arvioinnin yhdellä käynnillä. Tiimiin osallistuvat ammattilaiset vaihtavat tietoa nuoren tilanteesta lain sallimissa rajoissa ja/tai nuoren luvalla.

Ankkuritoiminnassa voidaan tehdä yhteistyötä myös järjestöjen, urheiluseurojen, seurakuntien ja uskonnollisten yhteisöjen sekä yksityisten toimijoiden kanssa, jos todetaan, että nuori voisi hyötyä heidän toiminnastaan.

Ankkuritoiminta järjestetään paikallisesti tai alueellisesti siten, että se vastaa alueen tarpeisiin ja erityispiirteisiin, mutta perustuu yhteisille kansallisille toimintaperiaatteille ja tavoitteille.

paikkakunta ankkuritiimin yhteystiedot:

xxx

Lisätietoa Ankkuritoiminnasta: www.ankkuritoiminta.fi

Liite 6 English summary of Anchor work

Anchor work

Anchor work refers to multi-professional cooperation targeted at children and adolescents, under 18 years of age, at an early stage to

- prevent crime;
- promote wellbeing; and
- prevent radicalisation into violent extremism (with people of all ages).

Anchor work is carried out by multi-professional teams consisting of professionals from the police, social services, health services and youth services; however, the composition of the teams may vary locally.

The multi-professional team meets with the adolescent and his or her parent or guardian at the earliest stage possible in order to appropriately support the adolescent and, if necessary, direct him or her to the right help or support. The multi-professional approach enables a comprehensive assessment of the support needs to be made during a single visit. The professionals involved in the team will exchange information about the adolescent's situation to the extent permitted by law and/or with the adolescent's permission.

Anchor work may also involve cooperation with organisations, sports clubs, congregations and religious communities and others, if it is found that the young person could benefit from their activities.

Anchor work is organised at a local or regional level, so that it meets the needs and special characteristics of the area, but it builds on shared national principles and objectives.

Anchor team contact information for *name of location*:

xxx

More information about Anchor work: www.ankkuritoiminta.fi/en

Liite 7 Broschyr på svenska

Ankarverksamhet

Med ankarverksamhet menas samarbete mellan olika yrkesgrupper, vars syfte är att i ett tidigt skede förebygga brott bland barn och unga (under 18 år)

- att befrämja välmående
- att förebygga brott
- att förhindra radikaliserings mot våldsam extremism (utan åldersgränser).

Ankarverksamheten genomförs i ankarteam med flera olika yrkesgrupper, där det ingår personer från polisen, socialtjänsten, hälsovården och ungdomsverksamheten, men lokalt kan det också finnas variationer i teamens sammansättning.

Teamet träffar den unga personen och dennes vårdnadshavare i ett så tidigt skede som möjligt, för att ungdomen ska kunna få stöd på ett ändamålsenligt sätt och vid behov kunna styras till rätt hjälp eller stöd. Tillvägagångssättet med ankarteam gör det möjligt att med bara ett besök kunna bedöma behovet av det helhetsmässiga stödet. Yrkespersonerna som deltar i teamet utbyter information om ungdomens situation inom de gränser som tillåts enligt lag och/eller med den unga personens tillstånd.

Genom ankarverksamheten kan man också samarbeta med organisationer, idrottsföreningar, församlingar och religiösa samfund samt med enskilda aktörer, ifall det konstateras att den unga personen skulle ha nytta av deras verksamhet.

Ankarverksamheten anordnas regionalt eller landskapsbaserat, på sådant sätt att den motsvarar regionens och landskapets behov och särdrag, men verksamheten baseras på gemensamma nationella verksamhetsprinciper och målsättningar.

ort ankarteams kontaktuppgifter:

xxx

Mer information om ankarverksamheten: www.ankkuritoiminta.fi/sv

Liite 8 Ankkuritoiminnan käynnistäminen

Sisältö	Tehty (x)
Tilannekuvan muodostaminen	
Nimeä ankkuritoiminnan käynnistämisestä ja organisoinnista vastaava henkilö/taho.	
Määritä paikkakunnan/alueen koko ja väestöpohja.	
Selvitä millainen rikostilanne paikkakunnassa/alueella on: tyypit, laajuus, alueet, trendit.	
Selvitä millainen huumeidenkäytön tilanne paikkakunnassa/alueella on: tyypit, laajuus, alueet, trendit.	
Selvitä millainen nuorten alkoholitilanne paikkakunnassa/alueella on: tyypit, laajuus, alueet, trendit.	
Selvitä käytössä olevat paikkakunnassa/alueella hyvinvoinnin edistämisen ja rikosten ennaltaehkäisemisen toimet, toimijat ja palvelut: mikä toimii hyvin, missä kehitettävää.	
Suunnittelu	
Paikkakunnan/alueena päättäjien toimintaan sitouttaminen ja ohjausryhmän muodostaminen.	
Vastaavien tahojen nimeäminen (poliisi, sosiaalitoimi, terveystoimi, nuorisotoimi).	
Varmista, että hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen (sis. väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoituminen) on priorisoitu paikkakunnassa/alueella. (Paikallinen/alueellinen/maakunnallinen päätöksenteko.)	
Varmista, että ennalta ehkäisevä toiminta on paikkakunnallisesti/alueellisesti koordinoitua ja yhdenmukaista (nimeä esim. alueellinen ennalta ehkäisevän toiminnan koordinaattori).	
Päätös siitä, järjestetäänkö toiminta paikallisesti vai alueellisesti.	
Määritä toimintaan osallistuvien organisaatioiden tehtäväkuvat.	
Organisointi	
Esimiestiimin (lähiesimiehet) sekä koordinoivan esimiehen nimeäminen.	
Laadi yhteistoimintasopimus.	
Yhteisesti sovittu toiminnan tarkoitus, tavoite ja toimintamenetelmät.	
Yhteisesti sovitut ohjausryhmän ja esimiestiimin toimintatavat: mm. kokoontuminen.	
Määritä toiminnan resurssit (henkilöstö, rahoitus, tilat, toimintajärjestelmät, vaatetus, jne.).	
Määritä ankkuritiimin toimijoiden työnkuva ja luo perehdytysohjelma.	
Toiminnan käynnistäminen	
Valitse motivoituneet oman alan asiantuntijat ankkuritiimiin (poliisi, sosiaalityöntekijä, sairaanhoitaja/terveydenhoitaja, nuorisotyöntekijä).	
Huolehdi esimiesten ja tiimiläisten perehdytyksestä.	
Huolehdi säännöllisen työohjauksen järjestämisestä (1 krt/kk).	
Huolehdi, että toiminnan alusta saakka toimintaa tilastoidaan.	
Varmista, että toiminnan seuranta, arviointi ja kehittäminen toteutuu.	

Liite 9 Yhteistoimintasopimuksessa huomioitavaa

1. Yhteistoimintasopimuksen osapuolet
  - kuvataan yhteistyösopimuksen osapuolet. Ne voivat olla xx poliisilaitos ja xx kaupunki/kaupungit/kunta/kunnat
2. Sopimuksen tavoite
  - kuvataan sopimuksen tarkoitus ja sekä xx poliisiasemalla toimiva paikallinen/alueellinen moniammatillinen ankkuritoiminta
3. Moniammatillisen yhteistyön tarkoitus ja toiminta
  - Taustaa
    - kuvataan sopimuksen taustaa ja ankkuritoimintamallia
  - Toiminnan kohderyhmät, periaatteet ja tavoitteet
    - kuvataan paikallisen/alueellisen ankkuritoiminnan
      - periaatteet
      - tavoitteet ja tehtävät
      - asiakasryhmät
4. Henkilöstö
  - kuvataan, ankkuritoiminnan henkilöstöresurssit
    - montako (lkm) poliisia poliisilaitos kohdentaa ankkuritoimintaan ja mikä heidän työpanoksensa on. Lisäksi nimetään ankkuripoliisien esimies
    - montako (lkm) ammattilaista (esim. sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja, sairaanhoitaja, terveydenhoitaja) sosiaali- ja terveystoimi kohdentaa ankkuritoimintaan ja mikä heidän työpanoksensa on
    - montako nuorisotyöntekijää kaupunki kohdentaa ankkuritoimintaan ja mikä heidän työpanoksensa on
    - nimetään sosiaalitoimen, terveystoimen ja nuorisotoimen ammattilaisten esimiehet
5. Työtilat ja muut resurssit
  - kuvataan ankkuritiimin käyttöön varatut työtilat, laitteet sekä muut mahdolliset tukipalvelut
6. Tietojärjestelmät
  - kuvataan, miten huolehditaan, että ankkuritiimin jäsenillä on käytössään tarvittavat tietotekniset yhteydet, sähköpostijärjestelmät sekä tietojärjestelmät

7. Kustannukset ja rahoitus
  - kuvataan, miten ankkuritoiminnasta aiheutuvat kustannukset (mm. palkkakulut, vuokrat, toimintamäärärahat, jne.) jaetaan ja laskutetaan
  - määritetään toiminnan taloussuunnittelu ja seuranta
8. Johtaminen ja ohjaus
  - kuvataan, kuka toimii ankkuritiimin ryhmänjohtajana/tiiminvetäjänä ja vastaa päivittäistoiminnasta
  - nimetään, ketkä toimivat ankkuritiimin ammattilaisten oman alan esimiehinä taustaorganisaatioista ja muodostavat esimiestiimin
  - nimetään yksi esimiehistä esimiestiimin vetäjäksi
  - määritetään, miten usein esimiestiimi kokoontuu
  - kuvataan, ketkä/mitkä tahot muodostavat paikallisen/alueellisen ohjausryhmän, mikä heidän tehtävänsä on sekä kuinka usein ohjausryhmä kokoontuu
9. Toiminnan seuranta ja arviointi
  - nimetään ankkuritoiminnan tilastoinnista vastaava henkilö ja päätetään mihin järjestelmään tilastointi toteutetaan
  - kuvataan, kuka vastaa vuosittaisen toimintakertomuksen laadinnasta ja raportoinnista ohjausryhmälle sekä kansallisesti
10. Muut sovitettavat asiat
  - kuvataan tarvittaessa liitteeksi lisättävät seikat, esim.
    - perehdytys, ankkuritiimin ammattilaisten koulutus, työnohjaus
    - tiedottamisvastuut
11. Yhteyshenkilöt
  - nimetään sopijaosapuolten yhteyshenkilöt
    - kunta/poliisi: sopimusasiat/laskutus
12. Sopimuksen voimassaolo ja erimielisyyksien ratkaisupaikka
  - kuvataan
    - sopimuksen voimassaoloaika
    - muuttaminen tai päättäminen
    - sopimuksen tarkastaminen määräajoin
    - erimielisyyksien ratkaiseminen
13. Allekirjoitukset ja päivämäärät

Liite 10 Toimintakertomus

1. Sisällysluettelo
2. Paikallinen/alueellinen ankkuritoimintamalli (prosessin kuvaus)
3. Ankkuritoiminnan asiakkaat
  - Ankkuri-ilmoitusten lukumäärä
  - Asiakkaiden määrä
  - Ankkurikäynnit (lukumäärä)
  - Reagointiaika
  - Asiakkaiden ohjautuminen toimintaan
  - Asiakkaiden ikäjakauma
  - Asiakkaiden kotipaikat
  - Ankkuriin tulossyyt
  - Uusijat/ensikertalaiset
  - Rikosnimikkeet
  - Ankkurissa kirjattujen lastensuojeluilmoitusten lukumäärä
  - Ankkurissa toteutettujen palvelutarpeen arviointien lukumäärä
  - Tunnistetut tapaukset, joissa epäily väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisesta
  - Jatko-ohjaus (mihin ohjattu)
4. Henkilöstöä ja työskentelyä koskevat tiedot
  - Ankkuritiimin ammattilaisryhmät, työntekijämäärät ja toimintaan käytetty työaika
  - Ankkuritiimin ammattilaisten täydennyskoulutuspäivät
  - Ankkuritiimin toimitilat
5. Paikallista ja alueellista yhteistyötä koskevat tiedot
  - Paikalliset ja alueelliset asiantuntijatehtävät
  - Muille asiantuntijoille ja yleisölle järjestetty koulutus ja tiedotus
  - Kouluvierailut ja vierailut yhteistyökumppaneiden luona
  - Kenttävalvontojen (esim. tapahtumiin osallistuminen) lukumäärä
  - Ankkurikahvit
6. Asiakaspalaute
7. Muu toiminta
8. Kehittämiskohteita

Liite 11 Ankkuritoiminnan kehittäminen

Sisältö	Tehty (x)
Hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen sitoutuminen paikallisesti/alueellisesti	
Onko nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen priorisoitu paikallisesti/alueellisesti ja onko siitä tehty päätökset?	
Onko päätös tuotu yhdenmukaisesti esiin paikallisesti/alueellisesti eri aloilla: sosiaali- ja terveydenhuolto, nuorisotoimi, poliisitoimi, koulutoimi?	
Organisointi ja johtaminen	
Onko ankkuritoiminta organisoitu kolmelle tasolle: ohjausryhmä, esimiestiimi, ankkuritiimi?	
Onko toiminnalle nimetty koordinoiva esimies?	
Kokoontuvatko ohjausryhmä ja esimiestiimit säännöllisesti (min. 2 krt/vuosi)?	
Onko ankkuritiimiläisillä oman alan esimies saavutettavissa?	
Onko ankkuritiimillä päivittäistoiminnan johtaja?	
Ammattilaiset	
Onko ankuriammattilaisten työnkuva selkeästi määritetty ja pidetäänkö siitä kiinni?	
Onko ankuriammattilaisilla selkeä ja riittävä mandaatti toteuttaa toimintaa?	
Onko ammattilaisten perehdytyksestä, koulutuksesta ja osaamisen vahvistamisesta huolehdittu (mm. toisten roolit, toimintaperiaatteet, salassapito, tiedonvaihto...)?	
Toiminnan suunnittelu	
Onko paikalliset/alueelliset erityispiirteet (väestöpohja, nuorten hyvinvoinnin, rikosten tilanne) kartoitettu ja huomioitu toiminnan suunnittelussa?	
Onko kartoitettu muut paikallisesti/alueellisesti toimivat hyvinvoinnin edistämisen ja rikosten ennaltaehkäisemisen toimet ja mahdolliset yhteistyökumppanit?	
Toiminnan toteuttaminen	
Onko toiminnalla yhteisesti määritetty selkeä tavoite ja toimintalinjat?	
Onko kohderyhmästä selkeästi sovittu yhteisesti ja sovittu mahdollisista sisäänotto-/priorisointikriteereistä?	
Onko toiminnalla riittävät resurssit laadukkaaseen toimintaan (henkilöstö, tilat, budjetti, tietojärjestelmät...)?	
Järjestetäänkö kuukausittaiset ankkurikahvit?	
Onko mahdolliset yhteistyökumppanit kartoitettu ja pidetäänkö säännöllisesti yhteyttä?	
Seuranta, arviointi ja kehittäminen	
Onko tilastoinnista ja raportoinnista vastaavat tahot nimetty?	
Tuotetaanko toiminnasta vuosittainen toimintakertomus?	
Otetaanko edellisen vuoden "tulokset" huomioon toiminnan kehittämisessä?	

SANASTO

Käsite	Sisältö
Ankkuriprosessi	Nuoren ankkuriprosessi käynnistyy silloin, kun viranomaisissa tai muissa ammatillisissa herää huoli nuoresta. Nuori tavataan ankkuritiimissä ja hänelle tarjotaan kokonaisvaltaista ja yksilöllistä tukea sekä huolehditaan palveluohjauksesta.
Ankkuriryhmä	Moniammatillinen ryhmä, joka toteuttaa moniammatillista ankkuritoimintaa. Tässä käsikirjassa käytetään ankkuritiimi-käsitettä, joka kattaa myös ankkuriryhmät.
Ankkurisuunnitelma	Ankkuritoiminnassa jokaisen nuoren kanssa sovitaan yksilölliset tavoitteet tulevaisuutta ajatellen ja päätetään käytännön toimista, joilla näihin tavoitteisiin päästään.
Ankkuritiimi	Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa tiimissä/ryhmässä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta.
Ankkuritoiminta	Moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu alle 18-vuotiaiden rikosten ennaltaehkäisemiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen varhaisessa vaiheessa.
Deradikalisatio	Prosessi, jonka myötä yksilö hylkää väkivaltaisen ideologian. Deradikalisatio voi käynnistyä, kun yksilö alkaa pitää radikaaleja toimintatapoja epämoraalisina, tehottomina ja siten epätodennäköisinä edistämään yksilön merkityksellisyyttä ³⁸
Ennaltaehkäiseminen	Monialaista toimintaa, jolla pyritään torjumaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä ongelmia. Sisältää myös poliisin toteuttaman rikosten ennalta estämisen.
Ennalta estäminen	Erityisesti poliisi- ja turvallisuusallalla käytetty käsite kuvaamaan toimintaa, jolla pyritään torjumaan esimerkiksi rikokset tai muut ongelmat ennen niiden tapahtumista. Tässä käsikirjassa käytetään käsitettä ennaltaehkäiseminen, joka huomioi toiminnan monialaisuuden.
HAH-henkilö Huolta aiheuttava henkilö	Yksilö, jonka käyttäytyminen tai elämäntilanne on herättänyt poliisin, viranomaisen tai yksittäisen kansalaisen huolen. Huolen selvittämiseen ja tilanteen ratkaisemiseen tarvitaan usein moniammatillista yhteistyötä.
Hyvinvoinnin edistäminen	Monialaista toimintaa, jolla pyritään lisäämään hyvinvointia ja terveyttä. Toiminnalla pyritään muun muassa kokonaisvaltaisesti parantamaan yksilöiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä lisäämään turvallisuuden tunnetta ja ehkäisemään rikoksia.
NEET-nuori	Not in Employment, Education or Training. Koulutuksen, asepalveluksen ja työelämän ulkopuolella olevat nuoret.
Nuori	Maailman terveysjärjestön mukaan nuori määritellään 10–19-vuotiaaksi, mutta nuorisolain mukaan nuoria ovat kaikki alla 29-vuotiaat. Tässä käsikirjassa nuorella viitataan alle 18-vuotiaisiin lapsiin ja nuoriin, mikä on ankkuritoiminnan kohderyhmä.
Näyttöön perustuva toiminta	Parhaan saatavilla olevan ajantasaisen tiedon harkittua käyttöä toiminnassa. Paras ajantasainen tieto tarkoittaa luotettavaa tutkimustietoa tai muuta luotettavaksi arvioitua tietoa.
Radikaali	Ääriajattelua tai voimakkaita mielipiteitä ja tekoja kannattava henkilö.
Rikosten estäminen	Toimintaa, jolla pyritään torjumaan rikokset ennakolta.
Sisäinen turvallisuus	Sisäinen turvallisuus tarkoittaa yhdenvertaista mahdollisuutta nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja kansallisista tai kansainvälisistä ilmiöistä johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta ⁶⁵ .

Terrorismi	Terroristinen ideologia koostuu keskeisestä uskomusjärjestelmästä, joka oikeuttaa väkivallan käyttämisen ja näkee sen tehokkaana ja moraalisesti oikeutettuna tapana edistää yhteisön hyvää ³⁸ . Terrorismi pyrkii väkivaltaisin keinoin poliittisiin muutoksiin uhkaamalla tulevalle väkivallalla.
Terveyden edistäminen	Laaja-alaista ja monitasoista toimintaa, jolla pyritään tukemaan terveyttä ja hyvinvointia ja ehkäisemään sairauksia.
Uhka-arvio	Prosessi, jossa tunnistetaan, arvioidaan ja pyritään vähentämään tietyn uhkan riskiä.
Varhainen puuttuminen	Huolta aiheuttavaan toimintaan tai käyttäytymiseen puuttumista ja varhaista tukea ennen kuin tilanne kärjistyy.
Väkivaltainen ekstremismi	Viittaa haluun tai valintaan käyttää väkivaltaa tai tukea väkivallan käyttöä tiettyjen poliittisten, uskonnollisten, sosiaalisten tai muiden ideologisten aatteiden edistämiseen. ^{21,34}
Väkivaltainen radikalisoituminen	Yksilöllinen, psyykinen ja emotionaalinen prosessi, jossa yksilö omaksuu ääriajattelua liittyen poliittisiin, sosiaalisiin tai uskonnollisiin ideologioihin. Näihin yhdistetyillä tavoitteilla pyritään oikeuttamaan väkivaltaa. ^{37,70}
Ääriajattelu	Erityisen jyrkkää ajattelua, joka liittyy johonkin arvoon tai aatteeseen.

LÄHTEET

1. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. MARAK - moniammatillinen riskinarviointi. Osoitteesta: https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/menetelmat/marak. 2017. (Viitattu 22. lokakuuta 2018).
2. Sosiaali- ja terveysministeriö. Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäiseminen, Osoitteesta: <https://stm.fi/lahisuhde-ja-perhevakivalta>. 2018. (Viitattu 19. marraskuuta 2018).
3. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lähisuhdeväkivalta. Osoitteesta: <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/hyvinvointi/sukupuolistunut-vakivalta/sukupuolistuneen-vakivallan-muotoja/lahisuhdevakivalta>. 2018. (Viitattu 19. marraskuuta 2018).
4. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Nuoret. Osoitteesta: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/elamankulku/nuoret>. 2018. (Viitattu 23. lokakuuta 2018).
5. Murray J, Menezes AMB, Hickman M, ym. Childhood behaviour problems predict crime and violence in late adolescence: Brazilian and British birth cohort studies. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol* 2015; 50: 579–589.
6. Sampson A, Themelis S. Working in the community with young people who offend. *J Youth Stud* 2009; 12: 121–137.
7. Elbogen EB, Johnson SC. The Intricate Link Between Violence and Mental Disorder. *Arch Gen Psychiatry* 2009; 66: 152–161.
8. Gatti U, Soellner R, Schadee HMA, ym. Effects of Delinquency on Alcohol use Among Juveniles in Europe: Results from the ISRD-2 Study. *Eur J Crim Policy Res* 2013; 19: 153–170.
9. Crooks C V., Scott KL, Wolfe DA, ym. Understanding the link between childhood maltreatment and violent delinquency: What do schools have to add? *Child Maltreat* 2007; 12: 269–280.
10. Shadowen NL, Guerra NG, Reyes Rodas G, ym. Community readiness for youth violence prevention: a comparative study in the US and Bolivia. *Vulnerable Child Youth Stud* 2017; 12: 117–129.
11. Sutela E, Törmäkangas L, Toikka E, ym. Nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen riskitekijät Suomen kuudessa suurimmassa kaupungissa. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnilaitos Raportti 5/2016, 2016.
12. Hayden C, Williamson T, Webber R. Schools, pupil behaviour and young offenders: Using postcode classification to target behaviour support and crime prevention programmes. *Br J Criminol* 2007; 47: 293–310.
13. Lorenc T, Clayton S, Neary D, ym. Crime, fear of crime, environment, and mental health and wellbeing: Mapping review of theories and causal pathways. *Heal Place* 2012; 18: 757–765.
14. Calley NG. Juvenile offender recidivism: An examination of risk factors. *J Child Sex Abus* 2012; 21: 257–272.
15. Sisäministeriö. Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma. 2016.
16. Hafez M, Mullins C. The Radicalization Puzzle: A Theoretical Synthesis of Empirical Approaches to Homegrown Extremism. *Stud Confl Terror* 2015; 38: 958–975.
17. Kundnani A. 'Radicalisation: the journey of a concept', revisited. *Race Cl* 2012; 54: 3–25.
18. Sieckelink S, Kaulingfreks F, De Winter M. Neither Villains Nor Victims: Towards an Educational Perspective on Radicalisation. *Br J Educ Stud* 2015; 63: 329–343.
19. van San M, Sieckelink S, de Winter M. Ideals adrift: an educational approach to radicalization. *Ethics and Education* 2013; 8: 276–289.
20. Sklad M, Park E. Examining the potential role of education in the prevention of radicalization from the psychological perspective. *Peace Confl J Peace Psychol* 2017; 23: 432–437.
21. Subedi DB. Early Warning and Response for Preventing Radicalization and Violent Extremism. *Peace Rev* 2017; 29: 135–143.

22. Wilner AS, Dubouloz C-J. Transformative Radicalization: Applying Learning Theory to Islamist Radicalization. *Stud Confl Terror* 2011; 34: 418–438.
23. Bhui K, Warfa N, Jones E. Is violent radicalisation associated with poverty, migration, poor self-reported health and common mental disorders? *PLoS One* 2014; 9: 1–10.
24. Thomas P. Youth, terrorism and education: Britain's Prevent programme. *Int J Lifelong Educ* 2016; 35: 171–187.
25. Heath-Kelly C. Counter-terrorism and the counterfactual: Producing the "radicalisation" discourse and the UK prevent strategy. *Br J Polit Int Relations* 2013; 15: 394–415.
26. Petri L. Concept Analysis of Interdisciplinary Collaboration. 2010; 73–82.
27. Moran P, Jacobs C, Bunn A, ym. Multi-agency working: Implications for an early-intervention social work team. *Child Fam Soc Work* 2007; 12: 143–151.
28. Harris A, Allen T. Young people's views of multi-agency working. *Br Educ Res J* 2011; 37: 405–419.
29. Cooper M, Evans Y, Pybis J. Interagency collaboration in children and young people's mental health: A systematic review of outcomes, facilitating factors and inhibiting factors. *Child Care Health Dev* 2016; 42: 325–342.
30. Scarcella A, Page R, Furtado V. Terrorism, radicalisation, extremism, authoritarianism and fundamentalism: A systematic review of the quality and psychometric properties of assessments. *PLoS One* 2016; 11: 1–19.
31. RTI international. Countering Violent Extremism: The Application of Risk Assessment Tools in the Criminal Justice and Rehabilitation Process. Literature review. Osoitteesta: <https://www.dhs.gov/publication/st-cve-application-risk-assessment-tools-criminal-justice-and-rehabilitation-process>. 2018.
32. Sarma KM. Risk assessment and the prevention of radicalization from nonviolence into terrorism. *Am Psychol* 2017; 72: 278–288.
33. McGilloway A, Ghosh P, Bhui K. A systematic review of pathways to and processes associated with radicalization and extremism amongst Muslims in Western societies. *Int Rev Psychiatry* 2015; 27: 39–50.
34. Khalil J. The Three Pathways (3P) Model of Violent Extremism. *RUSI J* 2017; 162: 1–9.
35. Bjørge T. Dreams and disillusionment: Engagement in and disengagement from militant extremist groups. *Crime, Law Soc Chang* 2011; 55: 277–285.
36. Bhui K, Jones E. The challenge of radicalisation: a public health approach to understanding and intervention. *Psychoanal Psychother* 2017; 31: 401–410.
37. Wilner AS, Dubouloz C-J. Homegrown terrorism and transformative learning: an interdisciplinary approach to understanding radicalization. *Glob Chang Peace Secur* 2010; 22: 33–51.
38. Kruglanski AW, Gelfand MJ, Bélanger JJ, ym. The psychology of radicalization and deradicalization: How significance quest impacts violent extremism. *Adv Polit Psychol* 2014; 35: 69–93.
39. Bhui K, Hicks M, Lashley M, ym. A public health approach to understanding and preventing violent radicalization. *BMC Med* 2012; 10: 1–8.
40. Ellis H, Abdi S. Building Community Resilience to Violent Extremism. *Am Psychol* 2017; 72: 289–300.
41. Davydov DG. The causes of youth extremism and ways to prevent it in the educational environment. *Russ Educ Soc* 2015; 57: 146–162.
42. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lapsikeskeinen tilannearvio -malli. Osoitteesta: <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyomenetelmat-ja-valineet/tyomenetelmat/lastensuojelun-alkuvaiheen-tilannearvio>. 2016. (Viitattu 30. elokuuta 2018).
43. Gammelgård M, Koivisto A-M, Eronen M, ym. The recovery paradigm in forensic mental health services. *Crim Behav Ment Heal* 2015; 25: 299–306.
44. Howe J, Rosenfeld B, Foellmi M, ym. Application of the HCR-20 Version 3 in Civil Psychiatric Patients. *Crim Justice Behav* 2016; 43: 398–412.

45. Murray J, Charles KE, Cooke DJ, ym. Investigating the Influence of Causal Attributions on Both the Worksheet and Checklist Versions of the HCR-20. *Int J Forensic Ment Health* 2014; 13: 8–17.
46. Pedersen L, Ramussen K, Elsass P. HCR-20 violence risk assessments as a guide for treating and managing violence risk in a forensic psychiatric setting. *Psychol Crime Law* 2012; 18: 733–743.
47. Mental health law & policy institute. HCR-20, <http://hcr-20.com/> (2019, viitattu 1. helmikuuta 2019).
48. Meloy JR, Gill P. The lone-actor terrorist and the TRAP-18. *J Threat Assess Manag* 2016; 3: 37–52.
49. Global Institute of Forensic Research. TRAP-18 Manual & Code Sheets, <https://www.gifrinc.com/trap-18-manual/> (2019, viitattu 1. helmikuuta 2019).
50. Young S, Sedgwick O, Perkins D, ym. Measuring victim empathy among mentally disordered offenders: Validating VERA-2. *J Psychiatr Res* 2015; 60: 156–162.
51. Elaine Pressman D, Flockton J. Calibrating risk for violent political extremists and terrorists: The VERA 2 structured assessment. *Br J Forensic Pract* 2012; 14: 237–251.
52. Custodial Institutions Agency. Ministry of Justice and Security. VERA, <https://www.vera-2r.nl/> (2019, viitattu 1. helmikuuta 2019).
53. Vestergaard E, Nørgaard B. Interprofessional collaboration: An exploration of possible prerequisites for successful implementation. *J Interprof Care* 2018; 32: 185–195.
54. Schreiber V, Stein C, Pütz R. Governing childhood through crime prevention: the case of the German school system. *Child Geogr* 2016; 14: 325–339.
55. Ghosh R, Chan WYA, Manuel A, ym. Can education counter violent religious extremism? *Can Foreign Policy J* 2017; 23: 117–133.
56. RIKU. Rikosuhripäivystys. Osoitteesta: <https://www.riku.fi/fi/etusivu/>. 2018. (Viitattu 26. maaliskuuta 2018).
57. RIKU. Riku nuoret. Osoitteesta: <http://nuoret.riku.fi/>. 2018. (Viitattu 26. maaliskuuta 2018).
58. Alanen O, Kainulainen S, Saari J. *Vamos tekee vaikutuksen*. 2014.
59. Helsingin Diakonissalaitos. Vamos. Osoitteesta: <https://www.hdl.fi/vamos/>. 2018. (Viitattu 20. maaliskuuta 2018).
60. Ohjaamo. *Tehdään yhdessä ohjausta -projektin Ohjaamo-haastattelut 2017*. TESSU-Tehdään yhdessä ohjausta -projekti (ESR), 2017.
61. Ohjaamot. Elämässä eteenpäin – ohjausta alle 30-vuotiaille. Osoitteesta: <http://ohjaamot.fi/etusivu>. 2018. (Viitattu 20. maaliskuuta 2018).
62. Sisäministeriö. *Pohjoismaiset moniviranomaisyhteistyön toimintamallit nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja rikosten ehkäisyssä*. 2018.
63. Ramboll. *Efforts to prevent extremism in the Nordic countries*. Copenhagen: Ramboll, 2017.
64. Sisäministeriö. *Vahvemmat yhdessä*. 2014.
65. Sisäministeriö. *Hyvä elämä – turvallinen arki. Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta*. 2017.
66. Sisäministeriö. *Enska. Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019–2023*. 2019.
67. Ellefsen B. Evaluating Crime Prevention: Scientific Rationality or Governmentality. *J Scand Stud Criminol Crime Prev* 2011; 12: 103–127.
68. Valtioneuvoston kanslia. *Ratkaisujen Suomi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma*. 2015.
69. Solantaus T, Niemelä Mi, Hiltula M. *Lapset puheeksi – neuvonpidon lokikirja*. 2015; 1–2.
70. Doosje B, Moghaddam FM, Kruglanski AW, ym. Terrorism, radicalization and de-radicalization. *Curr Opin Psychol* 2016; 11: 79–84.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi